

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugos-
lavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Sobotna izdaja: —
za celo leto K 30—
za izposodbo 35—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
zastor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 9/9 mm x 13.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
srednik in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne smejo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 850 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Pozdrav koroški mladini.

Starodavna lepa pravljica se bliža svojemu koncu. Živel je kralj Matjaž, ki je bil najboljši in najbogatejši vseh kraljev, v njegovi deželi se je pretakalo mleko in med, solnce svobode nikoli ni zašlo. Sam si je določil narod postaviti, sam je volil med srečo ali nesrečo. Zgodilo se je pa, da je zagrnila kralja Matjaža in njegovo vojsko gora in jih pokopala v trdno spanje. Kralju Matjažu se ovija brada okrog mize, junaki so oprti na meče in čakajo molče rešitve. Narod pa trpi in se davi v svojem molku, njegove oči so se navadile teme in komaj žarek svetle misli se utrne tu pa tam na njegovem čelu. Kdaj vstane kralj Matjaž? Koliko ljudi je že izgubilo vero vanj! In vendar je zapisano že v starih knjigah in vendar so govorili že stari možje in žene, da bo zrastle lipa, iz katere bodo stesali zibko za onega, ki bo potegnil Matjažev meč iz nožnice, prebudil spečo vojsko in rešil narod.

Ce ni nihče verjel temu upanju polnemu koncu pravljice, otroci so mu verjeli in prav so imeli, zakaj otroška srca imajo vedno prav. Ta pravljica nam živo priključuje Koroško pred oči.

Ta del našega naroda, ki si je nekoč sam volil kralja in postavil, je bil usuznjen in tuja sila ga je skozi stoletja tiščala z neusmiljeno roko k tlom in mu vtiskala drugo srce in drug obraz. Moč je bila silna in ta ali oni je izgubil vero v rešitev. Mnogo jih je, s katerimi smo si po jeziku edini, a po srcu tuji. V vstajenje teh smo tudi mi že izgubili vsako upanje; janičar je hujši kot Turek.

Preropenje Koroške je v mladini. Danes lahko rečemo, da je stesana zibelka, ki jo oznanjuje bajka. Starodavno čustvo, ki ga je skušal zamoriti v narodu nemški zmaj, se je potom narodno šolskega dela našega učiteljstva zopet vzbudilo v prsih naših najmlajših; na koroških ognjiščih je zagorel plamenček narodnega navdušenja; to pot ne seza plamen iz src starišev v dušo otrokovo, ampak narobe, stariši bodo preropeni po svojih otrocih.

Cela Koroška je danes preplavljena z nemškimi agitatorji in lepaki, ki skušajo na najpodlejši način osramotiti ostale Slovence in Jugoslovane in stavijo meje med nas. Zastonj — med srca, ki so se našla, ni mogoče več postaviti meja. Tam, kjer je solnce, ne izda več tema laži. In da se bodo prepričali otroci našega Korotana s stariši vred, kako grde so nemške laži, bodo prišli med nas.

Najnedolžnejši nas bodo sodili in ta sodba bo za nas zlata vredna. Slišali so, da je vse, kar je izven Karavank, nekulturno; tu bodo videli napredek in kulturo, ki

vseposvodi jim bo donela na uho lepa slovenska govorica. Prvič bodo stopili v središče Slovenije v belo Ljubljano, videli bodo naše naprave, samo slovenske napise, gledališče in drugo. V svoji plahosti proti surovosti Nemcev in nemčurjev bodo spoznali, kako smo eno, kako smo močni in kako smo zvezani med seboj.

Prepričani smo, da ne bo niti eden izmed onih, ki bo obiskal Ljubljano, verjel nemškimi agitatorjem, da je Koroška odrezana od ostale Slovenije. Pri današnjih prometnih sredstvih o tem ne more biti govora. Če nas vežejo srca in kultura, nas govornja ne morejo ločiti več.

Vse to in še stotero drugih spoznanj bodo odnesli otroci s seboj; na njih bo sezidan temelj vstajenja in preroditve naše Koroške.

Zato jih pozdravljamo v naši sredi kot lastne sinove in hčere, naša srca so z njimi! Naj hodijo z odprtimi očmi med nami, naj gledajo naše naprave, naj poslušajo našo govorico, naj sodijo o naši sili in o naši ljubezni. Sodbe teh najmlajših in najnedolžnejših se ne bojimo, ker ti ne poznajo laži, oni so zibelka in izpopolnitev naše svobode.

Po teh, ki jih danes sprejemamo v naši sredi, bomo dosegli konec mučne tisočletne pravljice. Kralj Matjaž je vstal, vojska je zgrabila za meče; mladina, ki ga je prebudila, gre v novo življenje.

F. T.

Zbližanje.

Oficielno poročilo pravi, da se bo na eni bodočih sej arhierejskega sabora v Belgradu podalo poročilo o delu konference protestantskih in pravoslavnih nadškofov v Ženevi. Na tej konferenci so pretrpeli vprašanje zbližanja vseh krščanskih cerkva, posebno protestantske in pravoslavne. Na konferenco so bili povabljeni tudi zastopniki katoliške cerkve, ker hočejo pokretniki tega vprašanja doseči, da bi prišlo do vseobče verske harmonije.

Ako bi tudi na drugih poljih v naši državi vládali taki prijateljski odnosi kakor vládajo med katoliško in pravoslavno Cerkvijo, bi imeli v Jugoslaviji naravnost idealne razmere. Med obema konfesijama vlada popoln mir, soglasje in medsebojno vpoštevanje. Zato so tudi v naši državi dani vsi pogoji, da se ti dve Cerkvi zbližata še tesneje, najdeta kako skupno podlago delovanja in tako pripomoreta k čim večji notranji spojitvi naših plemen, povzdigi naše skupne nacionalne kulture in oplođotvorjenju naše javnosti z blažilnimi krščanskimi idejami.

K temu cilju se bližamo naravno, brez šuma, brez dogmatične diskusije, čisto praktično. Moderni katoliški in pravoslavni mislitelji so prišli do tega praktičnega

zaključka, da se bo zbližanje doseglo potom poglobitve religioznega življenja in socialnega delovanja v vsaki Cerkvi posebej, tako da bosta končno prišli skupaj čisto natorno, vsled zbližanja vsake izmed njih k enemu cilju. Kakor je to na naši strani tako lepo poudarjal poljski filozof Lutoslawski, tako je isto povedal od strani pravoslavnih bratov duhoviti knez Grigorij Trubeckoj.

Razgovori, posvetovanja, konference škofov so izvršno sredstvo k medsebojnemu spoznavanju, razumevanju, proučevanju. Istotako med duhovniki in laično inteligenco obeh Cerkva. Seveda je t. eba dobro pomniti, da je, kakor je za zdaj še dogmatična unija utopija, tudi vsaka skupnost na podlagi takozvanega interkonfesionalizma načeloma izključena. Mi moramo pomisliti, da bo o tem velikem vprašanju v prvi vrsti odločila velika pravoslavna Rusija, ta pa, kolikor se tiče njenega versko pozitivnega elementa, interkonfesionalno stališče prav tako odločno odklanja, kakor katoliki, ker odklanja racionalistično, necerkveno, modernistično stališče. O tem se more vsakdo prepričati, ki je imel osebne stike z ruskim episkopatom in verujočo rusko inteligenco. Mogoča, plodotvorna in edino realna je kooperacija, praktično sodelovanje obeh Cerkva, kakršne s o, povsod tam, kjer se to pokaže kot nujno za udeleževanje načel krščanske pravičnosti in ljubezni pri vseh velikih vprašanjih, ki se tičejo modernega človeka in družbe — vsaka druga pot bi vedla k razjedajočim sporom in razočarovanju.

V tem smislu pozdravljamo vsak pokret k doseganju verske harmonije, ki jo razumemo kot harmonijo med stremjenjem na obeh straneh, tako poglobiti krščansko religiozno idejo v nedrhi vsake konfesije zase, kakor blagotvorno uplivati na vso javnost na podlagi te obnovljene in poglobljene skupne misli. Naša javnost bo z radostjo sprejela vsako vest o skupnih posvetovanjih, sklepih in nastopih, ki bodo ne le utrdili konfesionalni mir v naši državi, poglobili naše stike z bratskim srbskim narodom sploh, ampak imeli tudi naravno ogromni pomen za zbližanje katoliškega zapada z ruskim vzhodom s posredovanjem južnih Slovanov.

Italija obeta Nemcem in Slovanom enakopravnost.

LDU Berlin, 26. sept. (DunkU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Rima: Pri pretresu senzorske pogodbe v senatu je izjavil minister za zunanje stvari Sforza, da bo Italija s svojimi novimi mešani ravnala tako, da bo vsak iredentizem nemogoč. Tudi ministrski predsednik Giolitti je podal isto svečano izjavo in obetal anektiranemu prebivalstvu modro upravo in ne-

pristransko pravičnost. Nato je bil zakonski načrt, ki obenem proglašal aneksijo novo pridobljenih pokrajin, sprejet z vsemi oddanimi 200 glasovi. V proslavo tega dogodka se je seja zaključila.

LDU Berlin, 26. sept. (DunkU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Milana: Po »Matinu« je ministrski predsednik Giolitti sprejel odposlanstvo Nemcev in Slovanov iz novih italijanskih pokrajin. Delegati so Giolittiju zatrjevali lojalnost prebivalstva, izrekli pa so željo, naj bi se čimprej rešilo njihovo razmerje do Italije, pri čemer naj bi se vpoštevala njihova narodna posebnost. Giolitti je izjavil, da namerava vlada upoštevati njihove kulturne in gospodarske tradicije. Kakor poroča italijanski omenjeni list, je bil razgovor zelo prirčen.

Koroški Nemci ubili slovenskega orožnika.

LDU Velikovec, 27. sept. V nedeljo, 26. t. m. je prišlo iz Celovca približno 30 nemčurjev izzivalo slovenske misleče prebivalstvo. Popivali so v gostilnici pri Kordešu v Malem St. Vidu. Ko so se vračali v Celovec, so srečali našega orožnika Karbona, ki je bil tamkaj v službi. Brez vsakega povoda so ga napadli s koli in ga med divjim zmerjanjem pobili na tla. Nezvestnega in vsega krvavega so pustili ležati na cesti. Tam so ga pobrali domačini in prepeljali v celovsko bolnico, kjer je danes dopoldne v težkih bolečinah umrl.

LDU Velikovec, 27. septembra. Iz Celovca se je pripeljalo v nedeljo 26. t. m. popoldne 13 avtomobilov nabito polnih raznih temnih elementov iz Celovca. Razposlani so bili po vsej coni A, da hujšajo in izzivajo naše ljudstvo. Na povratku v Celovec so v Velikovcu ustavili ter napadli tukajšnje uradnike, ki so se mirno vračali z nedeljskih izletov domov. Ogrožali so jim življenje in marsikateri si je moral z orožjem v roki in s pomočjo orožniške asistencije napraviti pot skozi pijano drhal do svojega stanovanja.

Vlada rešuje uradniško vprašanje.

LDU Beograd, 26. septembra. V kabinetu finančnega ministra je odbor ministrov razpravljal o uradniškem vprašanju. Po sklepu finančnega ministra je odbor ministrov razpravljal o uradniškem vprašanju. Po sklepu ministrov bodo do lade uradnikov nastopne: Za uradnike s pincio do 2999 dinarjev bo znašala doklada 22 dinarjev na dan; od 3000 do 4999 dinarjev 25 dinarjev na dan; od 5000 do 7499 po 30 dinarjev; od 7500 dinarjev in več pa 35 dinarjev na dan. Vprašanje doklad za neukazne uradnike in uslužbenke še ni končno rešeno. Poleg tega povišanja se bodo

LISTEK.

Pismo.

Sarriá pri Barceloni na Španskem, 14. jan. 1920.

To pismo je pisal ljubljanskim jezuitom fr. Ferdo Kobli, ki se sedaj tam uči bogoslovja. Vsebinsko bo morda zanimala širojo javnost, zato jo objavimo tu. Najprej pošilja mnogo pozdravov, potem pa nadaljuje:

»V teh veselih in krasnih krajih še bolezen nima tiste žalostne strani kot drugod, ki dela človeka otožnega in malodušnega. To sem skušal te dni, ko me je »španska« spravila ob božične počitnice. Ravno za Božič je prišla v hišo nepoklicana. Seveda se ta bolezen tu ne sme imenovati »španska«. Španci pravijo, da se je najprej pojavila na Francoskem in se hudejejo na Francoze, ki spravljajo s to boleznijo Špance in špansko deželo v slabo ime. Tu (v kolegiju Sarriá) nas je nad 250 (jezuitov), torej skoro kar za dve jugoslovanski provinciji. To je že cela armada, kadar pridemo skupaj.

Poleg Amerikancev študirajo tu še školariki (kleriki) iz raznih drugih provinc. Tako iz toletanske, potem iz mehi-

kanske, odkar so izgnani iz domovine, potem iz nove argentinsko-chilenske provincije in še tuptam kateri bodisi iz italijanskih ali francoskih provinc. Lahko si mislite, kako velika mora biti naša hiša, ker nas je toliko. Pa tudi zelo lepa je, mislim, da lahko mirno rečem, najlepša izmed velikih kolegijev v celi družbi (Jezusovi). Podolje je bilo zidano prvotno kot konvikat za gojence in je bilo šele pred 4 leti adaptirano za kolegij maxim, za naše; zato na zunan razkošno zidano in tudi v notranosti so ostali prostori, ki se jih sicer ne vidi v drugih naših kolegijih: tako prekrasna kapela, kjer je v glavnem oltarju pod menzo mramornata soha sv. Ignacija, ki kot romar-spokornik v siromašnem romarskem plašču, z opankami na nogah, dolgih las in romarsko palico leži na golih menheranskih tleh kot mrtev — zamaknjen v tretja nebesa — potem okusni in elegantni salon des actos, ki ga še nisem videl tako lepega; tu so slovesne mesečne disputacije, ob izrednih prilikah razne akademije, ob počitniških predstavah, kino itd. za nas, tuptam med letom tudi javni koncerti ali predavanja s slikami. Ob teh prilikah je dvorana polna najboljšega občinstva — ostali sta od prej tudi dve veliki, lepi govorilnici, o katerih bi človek mislil, da sta odveč, pa vseeno služita ob raznih vsakdanjih obiskih, posebno pa ob nedeljah in praznikih dopoldne. Ko prihajajo na okisk

stariši in sorodniki školarikov, ki so doma v Barceloni. Kolegij je zidan slično kot novo deško semenišče v Gorici, ki je močno trpelo vsled vojske, samo še bolj bogato in vse še v večjih dimenzijah, vse le še bolj široko, visoko in dolgo kot tam. Nekaj izredno lepega pa je lega kolegija. Nekoli se da primerjati Sarriá z našimi Opčincami, s pogledom na Trst in Jadransko morje — tako in še lepše leži naš kolegij skoro pol ure tramvajske vožnje oddaljen od Barcelone na vzvišenem prostoru obdan od krasnega, starega parka, ki je tudi sedaj (o Božiču) lep in zelen kot poleti, od prostornega, širnega vrta in vinograde, med samimi vilami — kot roža med rožami — s krasnim pogledom na lepo mesto in sinje morje je tja daleč do Balaerov in še naprej. Tako vidite, da mi mora biti dobro tu pod oljko in lavorom in pod trto, kjer zdaj bivam. Podnebje mislim, da mi bo prijalo, vsaj jesen je bila lepa, skoro sami jasni, solčni in gorki dnevi. Edino kar ovira in včasih skoro onemogočuje študij v sobi je — mraz, ki je posebno občuten in nadležen, ker vlažen. Skoro neverjetno, kaj ne po vsem tem, kar sem povedal o toplem južnem solncu, pa vseeno resnično, ker hiša dosega še nima nikake napeljave za kurjavo. Mraza kot pri vas seveda ni, sneži tudi nikdar ne, pa vseeno sta januar in februar občutno mrzla. Kako se bo dalo študirati ob poletni vročini, ne vem.

Z dušnopastirskim in drugim delom naših očetov v Barceloni seveda tu nimamo nikakega direktnega stika in to j., rekel bi, nekaj nedostatek tega kolegija ravno radi njegove, sicer v vsakem oziru nad vse idealne lege, ker ono doživljanje dušnopastirske prakse — dasi ne aktivno — vseeno vrlo blagodejno in pozitivno vpliva na študij v praktičnem smislu in kot nadomestek, zato si tako želim pisem iz Vašega delovanja. Razvijajo pa naši v Barceloni jako razsežno in plodonosno delovanje.

Imajo tam kolegij s pol. penzionatom in ekstermistami, bogato opremljen z vsemi potrebnimi učili za bakalaureat (nekako naša gimnazija) in trgovsko šolo. Zahteva manj aparata, prefektov, kot naši kolegiji, dosežajo se pa veliko lažji in trajni uspehi, tudi za družbo veliko poklicev vsako leto iz najboljših družin. Jako priljubljene so po vseh španskih provincijah poleg kolegijev tudi apoteotske šole, ki rode krasne sadove, za naraščaj pa so seveda najplodovitejše. Poleg kolegija je v Barceloni rezidenca patrov, ki se bavijo z dušnim pastirstvom, z lepo, žal, za tako veliko mesto, malo premajhno cerkvijo presv. Srca Jezusovega. V tej cerkvi hranijo tudi na oltarju sv. Ignacija svetnikov zgodovinski meč, in v kripti na okusnem oltarju sv. Alojzija, križ, ki je bil nedolžnemu spokorniku tolažba v zadnji uri. Nad vse lepo

za vsakega člana družine ukaznih uradnikov povišale doklade tako, da bo dobival vsak član družine po štiri dinarje na dan. Razen žene in otrok bodo dobivali doklade tudi stari oče, stara mati, oče, mati in sestre, ako so siromašni, živijo skupno v istem kraju in jih dotični uradnik sam vzdržuje. Nova rešitev ministrskega odpora, po kateri bodo dobili sodniki posebne doklade. Vse te odločbe pa veljajo samo za uradnike v Srbiji in Črni gori. Za uradnike v drugih krajih še ni storjen sklep. Zdi se pa, da bo razdelitev ta: Na plače do 3399 K bodo dobivali uradniki po 60 K na dan; od 3400 do 6399 kron po 72 kron; od 6400 do 9999 kron po 85 kron; od 10.000 kron in več pa po 100 kron na dan. Člani družine bodo dobivali na dan po 12 kron. V vsej kraljevini se bodo zenačili vsi učitelji in učiteljice glede povznanja plače z drugimi uradniki.

Narodno predstavništvo.

LDU Belgrad, 26. sept. Na torek 28. t. m. je sklican 127. sešatek začasnega narodnega predstavništva ob šestnajstih z nastopnim dnevnim redom: 1. Poimensko glasovanje o mirovni pogodbi med zavezniškimi in pridruženimi silami ter Avstrijo in o protokolu in deklaraciji, podpisani v Saint Germainu dne 10. septembra 1919. — 2. Poročilo verifikacijskega odseka. — 3. Odgovor ministrskega predsednika na interpelacijo poslanca Bukšega o dogodkih na Hrvaškem.

LDU Belgrad, 26. septembra. Vlada je sklenila, da bo na seji narodnega predstavništva dne 28. t. m. odgovorila na vprašanje narodnega poslanca Bukšega o dogodkih na Hrvaškem. V zvezi s tem poroča »Pravda«, da je vlada pozvala bana dr. Lajinjo v Belgrad, da bi se dogovorno z njim sestavil odgovor na Bukšegovo vprašanje.

Zarota proti Jugoslaviji.

V Subotici so odkrili veliko zaroto. Njeni člani so bili po večini ugledni Madžari. Delovali so za prevrat v naši državi ter so v to svrhu sprejeli de Pešte 4 milijone kron. Med zarotniki je tudi znani tovarnar šampanjca Littke in grof Secheny.

Finančna konferenca v Bruslju.

LDU Berlin, 26. sept. (DunKU) Listi poročajo iz Bruslja: Na včerajšnji seji finančne konference je bil najprvo sprejet opravični red. Vsak delegat ima en glas. Glasovanje se vrši imenoma. Predlogi delegatov nimajo nobene obvezne moči za njih vlade, ker delegati niso zastopniki vlad. V ponedeljek se z referatom angleškega podpredsednika Branda prične diskusija o položaju financ. Torek in sredo se bo poročalo o problemih meničnih tečajev. V četrtek se bodo nadaljevala posamezna poročila.

LDU Bruselj, 26. sept. (Brezžično) V poročilu o finančnem položaju Francije, ki so ga v včerajšnji seji podali francoski delegati na finančni konferenci, so navedene načela, ki jih je sprejela Francija: 1. Vzpostaviti ravnovesje po fiskalnih navedbah; 2. konsolidacija višjih dolgov; 3. omejitev nakupa vlade v inozemstvu in sčasoma doseženje popolne neodvisnosti v tem oziru. Plačevanje dolgov v inozemstvu; 4. ne bo se več posluževalo francoske banke. Prično se izplačevati dolgov, ki jih je naredila država pri tem podvzetju.

LDU London, 27. sept. (DunKU) Pariški poročevalec »Westminster-Gazette« se izjavlja zelo pesimistično o bruselski finančni konferenci. Jasno je, da se prvotno pričakovani uspehi ne bodo dosegli in da je bruselska konferenca samo akademičnega pomena.

LDU Bruselj, 26. sept. (Havas) Francoski finančni ekspoz povdarja pomen

cvete in rodi lepe sadove v tej cerkvi poleg drugih posebno kongregacija de caballeros (gospodov). Znamenite so tjele akademije, ki jih prireja celo leto in so javne. V tej cerkvi so praznovali vse kongregacije 8. december. Ker je Brezmadežna poleg sv. Jakoba druga patrona Španije, se njen praznik po celi Španiji zelo slovesno obhaja; saj je že program za ta dan, ki ga Vam pošiljam, nekaj izrednega in lepega. Nekaj pač živi tu, česar ni v drugih kolegijskih ali vsaj ne v tej meri: veliko zanimanje za misijone. To je naravno, ker je veliko školarstikov »misijonarjev« iz tuznih provinc južne in severne Amerike, Filipinov itd. in ker smo pač v deželi, kjer je vzklila misijonska misel družbe, ki se vedno ohranja živa in dejanska. Začetkom decembra je odšel od tu na Filipine P. Vigan. Rojen v Italiji 1858 je bil od 1897 škof v Hyderabad v angl. Indiji, od 1909 n. prej pa naslovni škof de Ezani v Milanu, kjer je pred 2 leti resigniral in vstopil v družbo (Jezusovo) s prošnjo, da ga po noviciatu pošljejo v misijone in sicer k gobavcem na filipinski otok Culion; sedaj je na potu tja, da bo tam v službi ubogih bolnikov preživel leta in dni, ki mu jih Bog še podari.

F. Kobi I. D.

obremenitve na davčnem polju, ki je prej znašala 108 frankov za vsakega prebivalca. Za leto 1920. bo znašala 420 frankov. Finančni položaj nesporno zahteva skrbljivost.

Nov poraz boljševikov.

LDU Varšava, 26. sept. (Brezžično) Frontno poročilo z dne 25. t. m.: Po srditih bojih smo zavzeli Grodno, pri čemer smo zajeli mnogo ujetnikov in zaplenili obilno vojnega materijala. Severno Njemen zasledujemo sovražnika. Njegove optovane napade smo odbili z velikimi izgubami zanj. V odseku Rozany—Volkovijsk smo ugotovili, da se boljševiki počasi umikajo za Szczaro. Severno Rowna smo s krepkim sunkom razpršili 19. boljševiško brigado, ki je dobila povelje zavzeti mesto. Severno Woloczyska so naše čete dosegle Medyn in Toki in prisilile sovražnika k umiku proti severovzhodu. Vzhodno Zbrucza so ukrajinski oddelki napredovali.

LDU Moskva, 26. sept. (Brezžično) Frontno poročilo od 25. t. m.: Južno in za-

padno od Grodna se vrše boji z menjajočim se uspehom. Pri Volkovijsku smo izvršili protinapad, pri čemer smo zasedli veliko krajev. V tem trenutku se vrše polnični boj v Volkovijsku.

Frontno poročilo od 26. t. m.: Pri Grodnu so se naše čete po dolgotrajnih in trdovratnih bojih umaknile na desni breg Njemen. Zasedli smo Volkovijsk in veliko krajev deset vrst zapadno od mesta. Pri Kobrinu boji z menjajočim se uspehom. Pri Proskurou se bijejo ljuti boji za mesto. Na Krimu divja bitka 20 vrst zapadno od Marinopola.

LDU Vilna, 27. sept. Litvanska brzogajna agentura poroča, da so Poljaki zasedli Ajsiski, vzhodno od Oranija.

Sporazum v delavskem vprašanju v Italiji.

LDU Milan, 26. sept. (Stefani) Danes je bil sprejet referendum o sporazumu, doseženem v Rimu glede vprašanja kovinskih delavcev s 127.904 glasovi proti 44.531 glasovom. 3600 oseb ni glasovalo.

Danes ob 11. uri dop. vsi k sprejemu koroških gostov na glavni kolodvor! — Sprejem mora biti veličasten, vreden mora biti prestolnice Slovenije.

Prekmurske razmere.

Izvoz živine iz Prekmurja je razburil Prekmurce do skrajnosti. Grozijo že z nasiljem, ker se jim godi očitna krivica. Povsod drugod je irgovina z živino prosta, le v Prekmurju ima monopol za nakupovanje živine Vnovčevalnica. G. Slavko Plemelj priznava v »Slov. Narodu 25. t. m., da je bilo »prekmursko prebivalstvo brez vsakega dvoma težko oškodovano in je njihov tozadevni protest popolnoma upravičen.« Tudi prizna, da je Vnovčevalnica »plačevala v Prekmurju izredno nizke cene za živino« in s tem »zaslužila vsak teden ogromne vsote«, n. pr. pri 132 teletih »čistega dobička 14.000 K.« G. vestni tržni nadzornik, Plemelj, pravi dalje, da je bilo s tem »oškodovano na eni strani prebivalstvo Prekmurja, na drugi strani pa zopet konsumenti Ljubljane, ki je plačeval tako visoke cene za teleta.« Človek bi pričakoval, da bo g. nadzornik napravil sklep: torej proč z živinskim monopolom v Prekmurju. A tega sklepa ni storil, ampak pravi, naj le še bo naprej monopol v Prekmurju, ker bi odprava monopola povzročila »povišanje cen« pri teletih. To je taka logika, kakor če bi zahteval g. Plemelj zase monopol za nakup repe v ljubljanski okolici, potem pa bi rekel: S tem je sicer prebivalstvo oškodovano, ker mu plačujem nizke cene za repo, pa tudi konsumenti v Ljubljani, ker jim prodajam po visoki ceni. Vendar naj ostane monopol, ker če dobi pravico za nakup repe še nadzornik a, nadzornik b itd., bi se repa podražila, dočim je logično, da bi nadzornik b ali nadzornik c itd. plačal nekaj višje repo producentu in prodajal nekoliko nižje konsumentu, da bi vzdržal konkurenco in zaslužil svoj primeren dobiček. Pa recimo tudi, da bi se repa s prosto trgovino v ljubljanski okolici podražila, bi g. Plemelj vseeno ne smel terjati monopola za repo v ljubljanski okolici. Kajti kako pride ljubljansko prebivalstvo k temu, da bi moralo repo prodajati g. Plemelju in edino njemu v svojo lastno škodo? Zakaj ne bi smel repe kupovati i nadzornik a in b itd.? Tako je z živinskim monopolom v Prekmurju. Zakaj bi ravno ta del Slovenije moral škodo trpeti v korist kapitalistične Vnovčevalnice? Zakaj se dela ta nevarni eksperiment ravno s Prekmurjem, ki je tako ogroženo od madžaronstva? Poskusite z monopolom v ljubljanski okolici, in boste videli, kako daleč boste prišli! G. Plemelj pravi tudi, da je živina v Prekmurju kvalitativno mnogo slabjša nego naša domača (Prekmurje g. Plemelju ni domače; kar je onkraj ljubljanske megle, to mu je že deveta dežela, katero bi morda rad žrtvoval Ogrski, če je ne more izkoristiti). Kdo pa sili koga, da bi moral kupovati prekmursko živino? Naj le bo prost izvoz, pa bo živino kupil, kdor jo bo hotel, v korist in dobiček prekmurskega prebivalstva. Kupovali jo bodo tudi Mariborčani v Prekmurju, ki morajo zdaj iz Ljubljane dobivati prekmursko meso.

Sicer pa je centralna vlada v Belgradu dala tudi Prekmurju prost izvoz živine, kar je deželna vlada po civilnem komisarjatu v Prekmurju publicirala že 12. julija t. l. Vlada te naredbe o prostem izvozu živine iz Prekmurja ni ukinila, torej še obstoji. Kljub temu ta naredba za Vnovčevalnico ne obstoji. Ona je zaplenila tudi to naredbo, kakor pleni prekmurske bike, krave i nsvine. Še pred kratkim je g. Medik sam izjavil g. Kleklu v Prekmurju, da je izvoz prost. Opravičen je sum, da ne kateri podrejeni organi ne respektirajo te naredbe. Zato ima prav mariborska »Straža« z dne 24. t. m., ki zahteva od g. poverjenika dr. Pitamica, naj uvede strogo disciplinarno preiskavo nad tisto politično inštanco, ki se ne drži vladnih naredb na lju-bo Vnovčevalnice, mesarske zadruga in g.

Predoviča. S tako korupcijo imajo madžaroni lahko delo za svojo protidržavno agitacijo. Delo Vnovčevalnice je protidržavno, zato kaznjivo!

Plebiscit.

Velika nesreča. Gospodu dr. Oskarju Kalteneđerju, sinu bivšega referenta za šolske zadeve pri deželni vladi v Ljubljani, se je pripetilo baje — govori se in šepeta — na nekem potovanju v Rožku nekaj strašnega. Prvi dan se je reko, da je nekdo streljal, drugi dan se je govorilo, da je nekdo streljal blizu avtomobila, tretji dan se je pripovedovalo, da je nekdo streljal blizu Kalteneđerjevega avtomobila, četrti dan se je že slišalo, da so Slovenci streljali na Kalteneđerjev avtomobil, peti dan so poročali, da je pet Slovencev streljalo in da je šel strel Kalteneđerju ravno pod nosom, in šesti dan so vest dopolnili s tem, da se ima Kalteneđer samo slučaj (katerega, ni povedano), zahvaliti za svoje življenje. Najbrže gre tu samo za detonacijo, povzročeno vsled defekta na kolesnem plašču njegovega avtomobila. Nazadnje pa je bilo treba, ker se g. Kalteneđerju tudi pod nosom ni nič poznalo, vsaj nekaj vredi na veliki boben: Izginila je belo-rdeča zastava z avta. Kdo je tega kriv? Jugoslovani seveda! Kaj pa slučaj Meško in Turko? Zakaj pa ta dva mučenika ne postane enkrat predmet resne debate pri konferenci? Ne vemo, ne razumemo, zato smo radovedni! Župnik Meško se je moral vsled grožnje od strani nekoga privranganega nemčurskega žendarma izseliti iz Tinj na Stajersko. Našega občinskega stražnika Turka pa je zabodel privrangan ropar iz Nemške Avstrije, seveda po noči, ker po dnevi nimajo taki ljudje korajžje. Pobrinite se, gospoda, tudi za take slučaje, »accioche la giustizia sia fatta a tutti,« kakor se izraža visoki gospod princ Borghese.

Izprehodi po Koroški Sloveniji. Spisal dr. Josip C. Oblak. Založil in izdal »Tourist-Office.« Str. 50. — Ta poljudno pisana knjižica je pravkar izšla. Knjižico naj bi vsakdo prečital ter tudi res šel na izprehod v krasno Koroško, posebno sedaj, ko smo tik pred plebiscitom. Knjižico toplo priporočamo.

Politične novice.

+ Novo politično geslo. V težkem in srditem volilnem boju, ki bo pretresal v kratkem našo deželo, bo stalo vprašanje samouprave Slovenije na prvem in najodločilnejšem mestu. Vso našo javnost je prevzelo čuvstvo, da je avtonomija slovenskih dežel najbolj pereče in najbolj usodno vprašanje naše notranje politike. V naše ljudstvo se je vkoreninila zvesta, da je od velike samouprave Slovenije odvisna vsa prihodnost, vsa gospodarska in socialna kultura naših krajev. Če zmaga misel slovenske avtonomije, je slovensko ljudstvo pridobilo vse, če zmaga v konstituenti centralisti, je pomen slovenskih krajev v Jugoslaviji uničen. S tem, da je Ljudska stranka postavila samoupravo Slovenije v osrčje volilne kampanje, je razjasnila čez noč zmisel volilnega boja, dala mu je realno idejno vsebino, poudarila z vso natančnostjo jedro našega položaja. Neobhodno potrebno je, da se iz vsega valovanja političnih strasti povzdigne na površje velika politična misel, ki vzame volilni borbi malenkostnost vidikov in ji določi cilj, pomen in smoter. To je Slovenska ljudska stranka storila, hotela je dvigniti ves boj na višino, ki odgovarja resni časa. Pričakovali smo, da bodo vse skupine Slovenije zavzele svoje stališče do tega velikega političnega vprašanja tako, da se bodo izrekle za avtonomijo ali pa dokazale, da je naša zahteva po samoupravi Slo-

venije blodna, za Slovenijo in državo pogubna. J. D. S. se je sicer izrekla po svojem voditelju dr. Kramerju za centralizem — dokazali smo, da je njegova »avtonomija« navadni in običajni centralizem —, vendar doslej nismo še čuli in ne čitali, da bi bili voditelji J. D. S. navedli v prilog svojega ustavnega programa misli, ki bi bile vpoštevanja vredne. Kajti vsako govorjenje o »separatizmu«, protidržavnosti, sovražnosti do Srbov, ki se baje skriva za samoupravo Slovenije, je gotovo skozi in skozi neresno. Nobeden izmed voditeljev J. D. S. bi si ne upal med štirimi stenami trditi, da se njegovo pisanje o »separatizmu« in »protidržavnosti« naše stranke sklada z njegovim prepričanjem. In vendar se to pisanje, ki ne dela sveda na naše ljudstvo niti najmanjšega vtisa, marljivo in neutrudno nadaljuje. Včerajšnji »Slovenski Narod« prinaša uvodnik »Šamajevi nasledniki«, ki je klasični primer politične neresnobe, ki vlada v vprašanju samouprave Slovenije v J. D. S. Mesto da bi »Slov. Narod« pokazal, da je centralizem boljši in za Slovence prikladnejši od samouprave, pride in pobija naš ustavni program udana je vladarski hiši, S. L. S. je za avtonomijo, J. D. S. je prijateljica Srbov, S. L. S. je protisrbska. »Še kot dunajski in graški akademiki so slovenski naprednjaki, ki so danes že sivi možje, vztrajno zahajali med Srbe, da jih pridobe za spasonosno jugoslovansko idejo.« »Majniška deklaracija je bila le zaključni izraz jugoslovanskega mišljenja in čustvovanja, ki je polnilo vse duše slovenskih naprednjakov že dvajset in še več let in kateremu so se končno morali pridružiti tudi naši klerikali.« (Krek se je tedaj s svojo skupino »pridružil« gospodu Tavčarju in Ribnikarju.) Vse te stvari so sicer zanimive, vzbujajo veselje, a imajo z upravičenostjo ali neupravičenostjo avtonomije ravnotoliko opraviti kakor z lanskim snegom. Najhujši dokaz za pogubnost našega avtonomičnega stremjenja je pripovedka Janeza Trdine o »Šamajevih«: Šamaj je bil velik hričev, farizej brez primere. Zaljubljen je bil v Runo, hčerko razuzdanega graščaka in jo poročil. Iz te zveze je izšlo mnogo otrok, ki so se raztresli po vsej Sloveniji. To so klerikali, ki širijo »vražje farizejstvo« med slovensko ljudstvo. »Naše volilno geslo bo zato: »Boj Šamajevim naslednikom!« — Take politične otročarije so idejni zaklad J. D. S. in s temi »idejami« hoče ta stranka zavajevati naše ljudstvo. Prav nič se ne čudimo, da zgublja ta skupina vedno bolj vso oporo in vse ugled na Slovenskem.

+ Trpljenje jugoslovanskega prebivalstva na zasedenem ozemlju od časa zasedbe sem, ki je doseglo svoj višek 13. julija 1920, najbolj črnega dne v zgodovini jugoslovanskih Primorcev, je prisililo politično društvo »Edinost« na sklep, da pošlje k ministrskemu predsedniku Giolitiju, kot načelniku upraviteljstva zasedenega ozemlja, odposlanstvo, ki naj mu kot takemu predloži v imenu jugoslovanskega prebivalstva na zasedenem ozemlju svoje pritožbe in zahteve. Odposlanstvo, pod vodstvom predsednika političnega društva »Edinost«, se je predstavilo ministrskemu predsedniku v torek dne 21. t. m. in mu izročilo štiri spomenice z vsemi pritožbami in zahtevami. Odposlanstvo, sestavljeno od dr. Slavika, dr. Kurelića in Podgornika, je bilo — kakor znano — pod vodstvom predsednika političnega društva »Edinost« dr. Wilfana. Spomenica, ki jo danes objavljamo, samo reasumira vsebino drugih treh izročenih spomenic in se glasi: »Vaša Ekscelenca! Imamo čast, se obrniti do Vaše Ekscelence kot načelnika upraviteljstva za zasedeno ozemlje, v imenu svojih jugoslovanskih sodeželanov v krajih tostran Dalmacije, organiziranih v političnem društvu »Edinost« v Trstu. Jugoslovani zasedenega ozemlja tvorijo z ene strani bistven in važen element domačega prebivalstva, a z druge, dveh delov, hrvatskega in slovenskega, jugoslovanskega naroda; oni se popolnoma zavedajo neumrljive pravice, ki jo ima prebivalstvo, da določi samo glede pripadnosti dežele, katere položaj in potrebe so povsem posebne. — Toda v tem hipu in pred Vašo Ekscelenco zahtevamo za naš narod predvsem spoštovanje in zaščito njegove najelementarnejše pravice: pravice do popolne ohranitve in prostega razvijanja njegovega civilnega življenja, ki se, ovirano in potlačevano od začetka zasedbe sem, z vsemi sredstvi, tudi z nasiljem in osebnim preganjanjem, v šolah, v uradih, na sodiščih, v cerkvah, na gospodarskem in socialnem polju in sploh povsod, hoče sedaj, kakor se zdi, naravnost onemogočiti in uničiti. Opozarjamo Vašo Ekscelenco na težaven položaj, ki mora, razen tega, da ustvarja takojšnje nevarnosti, neizogibno ogroziti odnose med obema narodoma. Krivda ni na strani jugoslovanskega prebivalstva, temveč na strani oblasti in lokalnih faktorjev sploh, ki, določajoč, ali vplivajoč drugače na potek zadev naše dežele, deloma niso znali, a deloma niso hoteli razumeti čustvovanja in potreb, ne spoštovati ter ščiti pravic in koristi onega dela prebivalstva, ki je jugoslovansko in ki ima pravico, da tako ostane, naj postane njegovo

politično državljanstvo kakršnokoli. Kar pa se tiče posebej dogodkov 13. julija 1920 in sledečih dni ter terorističnega režima, ki se je žnjimi začel in še vedno traja, podarjamo na našo vest in našo čast, da ni bilo nikakršnega izzivanja s strani naših jugoslovanskih sodeželanov in da so vse nasprotne obtožbe neutemeljene ter, v kolikor narekovane od temnih elementov, naravnost izmišljene in obrekovalne; in podarjamo tudi, da bi se omenjeni dogodki ne bili mogli zgoditi, ne začetni omenjeni teroristični režim, če bi bilo s strani oblasti potrebnih predidnih in potlačilnih energičnih ukrepov. Sklicujoč se na bolj natančno poročilo o naših pritožbah in zahtevah, vsebovano v spomenicah, ki jih imamo čast izročiti V. E. eno splošno, eno specialno z ozirom na julijske dogodke t. l., in eno specialno z ozirom na menjavo avstrogrskega denarja, ki ni bil izmenjan v določenem roku, in za depozite, ki se nahajajo onstran premirne črte — zahtevamo, da se da pravica našim sonarodnjakom, da se jim da zadoščenje in odškodnina za pretrpljene krivice in škode, da se v zasedenem ozemlju poskrbi izdatno in brez razlike razmer in narodnosti za varnost oseb in imetja, in da se zadovoljijo vse druge naše zahteve, prva med vsemi ona glede šol: ker to so neobhodni pogoji za dosego stanja, ki bo vsaj znošni in na vsak način najbolj odgovarjajoče interesom toliko upraviteljskega kolikor upravljančev. — Izvolite sprejeti izraz našega največjega spoštovanja, s katerim imamo čast zagotoviti Vaši Ekselenci največjo odanost. — Rim, 21. septembra 1920. — O odgovoru ministrskega predsednika smo že poročali, čakamo le še na njegove odredbe!

+ **Za volitve v konstituanto.** Državni odbor bo nadaljeval svoje delo 28. t. m. Tekom tega tedna bodo začeli z imenovanjem članov glavnih volivnih odborov in predsednikov volivnih odborov v občinah.

+ **Teufel za Habsburgovce.** Bivši poslanec avstrijskega državnega zbora, slaboglasni Oskar Teufel, eden najneznosnejših nemških kričavev, se je sedaj vrnil na propagando za upostavo Habsburžanov. Ta propaganda je v zvezi z ogrskim državnim upraviteljem Horthyjem, ki jo zalaga z denarjem, kakor je pravkar dokazala »Arbeiterzeitung«. Oskar Teufel je torej te dni izdal letak, v katerem pravi med drugim: »Avstrija mora, ako hoče ozdraviti, zopet postati ustavna monarhija. Ker pa dinastiji Hohenzollerncev in Wittelsbachovcev tako iz političnih kaor tudi iz ljudskega psiholoških razlogov ne prideta v poštev, je pač habsburška dinastija tista, ki bo poklicana, da znova zasede avstrijski prestol.« Kako naj tisti Habsburgovci, ki so v stari Avstriji popolnoma odrekli, novi invalidni državi pomorejo na noge, je skrivnost gospoda Teufela. Vsekakor kaže propaganda za Habsburžane v Avstriji, da je še precej takih ljudi, ki jih celo tromba svetovne vojne in novega časa ni mogla prebuditi iz sna.

+ **Zaupnica novi francoski vladi.** V francoski zbornici je ministrski predsednik Leygues izjavil glede Rusije, da je in da bo Francija vedno zelo cenila prijateljstvo z ruskim narodom. Tej ogromni deželi, je dejal, želimo, da najde svoj mir, red in svoje blagostanje, da more zopet postati potreben element ravnotežja v Evropi in na svetu. Ne morem pozabiti neprecenljivih zaslug, ki si jih je Rusija stekla v začetku svetovne vojne. Niti danes niti včeraj ni francoska vlada zasledovala politike vmešavanja v poslovanje katerekoli druge vlade. — Na vprašanje, kaj namerava ukreiniti napram delavskim organizacijam, je ministrski predsednik odgovoril le na kratko: V notranjosti dežele se mora izvesti enotnost. Želim, da vsa Francija sliši ta poziv. Še niso premagane vse zunanje nevarnosti, še se niso odpravile težkoče, ki jih imamo doma. Da zamoremo doseči svoj cilj, se mora vsak Francoz zavedati enotnosti. — Leygues se je nato obrnil do skrajne levice in dejal: Moj poziv velja vsem, velja tudi Vam! (Živahno pritrdjevanje na vseh klopetih razen na skrajni levici.) Ministrskemu predsedniku je mnogo poslancev čestitalo. — Nato je zbornica s 507 proti 80 glasovom sprejela dnevni red, ki izreka vladi zaupnico. Potem se je pričel dekret, s katerim se zaključuje izredno zasedanje zbornice.

D. Žunkovič:

Vprašanje slovenskega grba.

Niš, 24. septembra 1920.

V »Slovenca« je za dne 18. t. m. nepoznan (X Y) pisatelj označil mnenje, da naš sedanji grb nikakor ne odgovarja niti našim zgodovinskim tradicijam, niti narodnemu čustvu, ker je polumesec znak naših stoletnih sovragov in trinogov, azijskih Turkov, peterožarna zvezda pa znak naših modernih trinogov in evropskih azijskih, barbarskih Italijanov, ter predlaga naj bi se prevzel kot odločno slovenski dosedanj kranjski grb.

Temu nazoru pa moramo resno oporekati, ker pisec očitno ne pozna zgodovine razvitka našega današnjega grba. Objavil sem v svoji knjigi »Die slavische Vorzeit« (»Slovenska pradoba«, 1919) članek »Zum Alter des südslavischen Wappens« (»O starosti jugoslovanskega grba«, str. 405), koji je bil že pred polomom Avstrije stavljen; pridal sem pri popravilu stavka še samo kratko opombo z ozirom na to, da se je zdaj ustanovila jugoslovanska država in bi naj ta sedaj zopet ta grb uvedla. Vsebinska tega članka je bila torej plod starih študij, koje naslednje dokazujejo. — Grb s polumescem in šesterozvezdo na modrem polju nima ne s Turki in še manj z Italijani česar opraviti. Ta grb je bil že v rabi l. 1382. pri Srbih; to potrjujejo sodobne slike grba, in kakor vemo, je bila še le 7 let pozneje usodepolna bitka na Kosovem. — V dobi vlade Štefana Nemanjića (okoli l. 1150.) ima ta grb Bosna; po Siebmacherju je bil to tudi najstarejši grb Dalmacije. — Ali imamo še starejše dokaze. Biscantinski denarji prvih sto let po Kristovem rojstvu kažejo i ta grb; našel se je pa še tudi na grobnih kamen s tem grbom, dodan s napisom v runici iz dobe predrimskega letostetja, kojega je s sliko priobčil Anglež Thomson v svojem obširnem delu o starih spomenikih v runici; žalibog še besedilo ni zanesljivo razumljivo; po vseh okolnostih pa skoro za gotovo vemo, da je staroslovenski.

Ta grb torej ni nikakor turški, temveč Osmani so ga kratkim potom prevzeli od balkanskih Slovencev, kakor so ga pri njih našli, samo so modro barvo zamenili z zeleno.

Polumesec z zvezdo na modrem polju je torej najstarejši staroslovenski grb in pri vsem tudi najduhovitejši, kar grbov poznamo, ker javno simbolizira ono naše tiho stremjenje koje je vsem Slovenom na srcu le.

Moram tu nadalje tudi neko tajnost odkriti. Nameravali smo razširiti idejo, da postane ta grb splošen simboličen znak vsega Slovenstva, ker smo upali, da se bo po svetovni vojski ves slovenski svet strnil v eno misel in v eno skupnost, t. j. v zedinjene države »Vseslovenski svet«. Pri tem smo se pa, kakor kaže zgodovina od danes, jako prevarili. — Predlagal sem potem začetkom leta 1919., ko se je začelo misliti na naš skupni grb, naj bi sedaj naša nova država prevzela ta grb kot znak jugoslovanske skupnosti, ker so ga v starih dobah imele že itak skoraj vse združene države v rabi. Da se naše barve pri tem ohranijo, bi imela zastava okoli grba belo-modro-rdeče trikotje, koji se dajo potem permutirati, kakor kdo hoče, tako da najde vsak tam slovensko, hrvatsko, srbsko in jugoslovensko trobojnico; ščit grba bi pa imel ob robih iste menjajoče se barve v progah nizdol.

Tega predloga v Beogradu niso vzeli v poštev, pač pa so predloženi grb prepustili nam Slovincem, kar je vsekakor častno, kajti ako vseslovenska kakor jugoslovanska skupina tega grba noče, ga imamo saj mi kot neposredni potomci Staroslovenov, in je tem potom ta duhovita in draga svetinja naših pradedov oteta pozabljenja.

Grb je sicer nekdo, koji tudi ni imel pojma o njegovi častitljivi starosti, »popravil«, ker ga je najbrže disimetrija motila; prevrnil je torej polumesec na tla. S tem je seveda lepa izvirna ideja popolnoma pohabljen, in se mora to na vsak način in pri prvi važnejši priložnosti zopet prasliti prilagoditi.

Če se je torej ta naša znamenita, idealna svetinja sedaj po srečnem slučaju zatekla k nam kot v zadnje zavetišče, ne vrzimo je saj mi »na polje«. Naj nas v tej obliki na vse čase spominja na to, da v žaru naše zvezde napredujemo in s tem tudi stremljenju naših pradedov zvesti ostanemo!

¹ Ne pišimo sploh »Slovan« temveč le »Sloven«, ker stari viri govore samo o »Slovincih« in nikdar o »Slovanih«. žeče, t. j. rastečo moč v svitu kulture v alegoriji: rasteči mesec v žaru zvezde. — Čudimo se torej, da nam hoče gosp. pisec ta naš zgodovinski in velepomemben grb nadomestiti s kranjskim grbom, koji je zgolj srednjeveški izum nemškega grboslovja brez vsakega smisla ali ozira na nas Slovence.

Dnevne novice.

— **Izpremembe v osebju.** And. Zmave, inspektor pri glavnem poverjeniku za agrarno reformo v Ljubljani, je z Najvišjim ukazom z dne 30. avgusta 1920 imenovan za kmetijskega ravnatelja v VII. čin. razredu drž. uradnikov ter prevzema vodstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru. — V službo pri kmetijsko-kemijskem zavodu v Ljubljani je sprejet za pogodbenega uradnika dr. Adolf Ambrož, docent na tehnični visoki šoli v Pragi. — Policijski komisar in vodja oddelka drž. policije pri ci-

vilnem komisariatu za Prekmurje v Murski Soboti, Gustav Puša, je imenovan za višjega policijskega komisarja. — Za okrajne komisarje na dosedanjih službenih mestih se imenujejo: dr. Janko Vidic, provizorni okrajni komisar pri okr. glavarstvu v Radovljici; dr. Fran Bratina, provizorni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Mariboru; dr. Ivan Vidmar, provizorni koncipist pri okr. glavarstvu v Velikovecu; Mirko Brezigar, provizorni koncipist pri poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani; dr. Tina Čuš, provizorni koncipist pri okr. glavarstvu v Črnomlju; Mihael Zavadlal, provizorni koncipist pri okr. glavarstvu v Ljubljani; dr. Janko Šiška, provizorni okr. komisar in vodja politične ekspoziture v Mozirju; dr. Fran Hrašovec, provizorni vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Celju; dr. Dioniz Maraž, provizorni vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Mariboru; Milan Makar, provizorni vladni koncipist pri mestnem magistratu v Mariboru; dr. Leon Brunčko, provizorni vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Celju; dr. Anton Farčnik, provizorni vladni koncipist pri okr. glavarstvu v Celju; Anton Krajšek, konceptni praktikant pri okr. glavarstvu v Novem mestu. Ministrski koncipist pri okr. glavarstvu v Ljubljani dr. Anton Kodre se je definitivno prevzel v stalež poverjeništvu za notranje zadeve ter se je obenem imenoval za okr. komisarja na dosedanjem službenem mestu. Za provizorne vladne koncipiste na dosedanjih službenih mestih se imenujejo konceptni praktikanti: Rado Klanjšček pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo, uradu za zaščito beguncev; Zvonko Bratina in dr. Alojzij Trstenjak, oba pri okr. glavarstvu v Ptuj; dr. Leon Gozani pri okr. glavarstvu v Krškem. — Absolvirana pravnik Ludovik Lobe in Franjo Zmazek sta sprejeta v pripravljajno službo politične uprave deželne vlade za Slovenijo; prvi je dodeljen v službovanje poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani, drugi okrajnemu glavarstvu v Ljubljani.

— **Odprto pismo slovenskemu narodu iz Amerike.** Sprejeli smo in objavljamo: »Kmalu po izbruhu svetovne vojne, v kateri so bili občno prizadeti tudi Slovenci v domovini, ustanovila se je zveza Zjedinjeni Slovenci v Milwaukee, Wis., z namenom, prirediti vsakoletne zabave po dvoranah po zimi in izleti v poletnem času ter čisti dobiček od teh zabav nalagati obrestonosno in takoj ko mogoče z istim priskočiti na pomoč po vojni prizadetim in najrevnejšim rojakom v domovini. To je bilo načelo zveze in isti so se pridružili brez izjeme vsa slovenska podporna in kulturna društva v Milwaukee in West Allis, po številu 9 kulturnih in 12 podpornih, od brezversko svobodnomiselnih do katoliških, od boljševisko navdahnjenih pa do monarhističnih, od avstrijakov preko srbofilov do ekstremnih internacionalcev. Načelna izjava in namen Zveze je tokrat potisnil na stran vsa osebna, politična in verska nasprotja, privabil pa oni čut usmiljenja do rodni bratov in tega potisnil v ospredje. Navdušenje za Zvezo je bilo velikansko med rojaki Slovenci in — vsaka prireditev je bila nad pričakovanje dobro obiskana in nikomur se ni smilil dolar za dobro stvar. Preostanek teh prireditev in nekaj prostovoljnih prispevkov je znašal nad 1800 dolarjev. Prišel pa je enkrat klic za pomoč od slovenskih dijakov iz Švice. Zveza, po svojih upravnih, je čutila takrat dolžnost pomagati in odposlala precejšnjo vsoto ter prosila potrdila o prejemu. Čakali in čakali smo tega potrdila, dokler ni domovina začela pošiljati svojih evangelistov v Ameriko na propagatorično delo. Tako je primah enkrat dr. B. Vošnjak, katerega smo ponažno vprašali, če kaj ve o onih dijakih in o onih dolarjih v Švici. In — veliki mož je izjavil, »da so študentje groš prejelci«. Ta prva pošiljatev — pomoč brez potrdila je bila prva kardinalna moralna klopota dotedanj navdušenosti. Še je Zveza peljala z zavoranim kolesjem počasi naprej do časa, ki je prišel klic iz domovine »Rešite mladino!« Najprva izmed vseh slovenskih naselbin po Ameriki se je odzvala temu klicu naselbina v Milwaukee in West Allis po svoji Zvezi »Zjedinjeni Slovenci« ter takoj odposlala skoz First Wisconsin National Bank v Milwaukee 1000 dolarjev, beri: en tisoč dolarjev na deželno vlado za Slovenijo v Ljubljani ter prosila potrdila o prejemu. In zopet smo čakali mesece in mesece na odgovor in potrdilo. Po preteku mesecev smo zopet pisali ponižno pismo in prosili vsaj odgovora, ako je bil denar prejet ali ne. Tudi to je bilo brezuspešno. V neskončnem čakanju odgovora smo se končno odločili brzojaviti ter brzojavili na deželno vlado za Slovenijo v Ljubljani in plačali brzojavni odgovor za nazaj, pričakujoč, da vsaj na ta način dobimo odgovor od visoke vlade. Tudi tokrat smo se zmotili, ker — preteklo je polnih 6 mesecev, a plačanega brzojavnega odgovora še do danes nismo prejeli. Še eno upanje se nam je zabliskalo, da dobimo kakšne podatke o onih 1000 dolarjih, ko sta nas obiskala dr. Perić in Fr. Svetek na svoji misiji v Ameriki. In te smo prosili, naj poizvesta in poročata, kdo, če

sploh kdo, je oni denar prejel in zakaj je bil porabljen. Do današnjega dne pa isto od teh zman pričakujemo odgovora in poročila. Tako smo prišli do zaključka, da je pisarjenje na oblastnike in uradnike sploh nepotrebno, ker uradne tajnosti se ne izdajajo med veledenjeno publiko ter začeli ugibati »je-li vlada odgovorna narodu, ali pa je narod odgovoren vladi.« Nismo še zaključili ne na to in ne na ono stran, vendar pa so argumenti, da učeni gospodje ne morejo biti odgovorni navadnim ljudem, temveč mora biti prav gotovo nasprotno. — To pismo sem napisal iz razloga, ker se me je malo sumničilo, da mogoče nisem na visoko vlado sploh nič pisal za potrdilo o onih dolarjih in — ker je v ta sklad prispeval slovenski narod z namenom, pomagati slovenskemu narodu, ne oziraje se na klerikalizem, liberalizem, socializem ali katerikoli drugi -izem, ter prosim, da ga Vaš list blagohotno priobčiti blagovolji in mi to številko doposlata, za katero sem voljan primerno plačati. Frank S. Ermenc, bivši tajnik Zveze »Zjedinjeni Slovenci« v Milwaukee, Wis. Naslov: F. S. Ermenc, 485 -52nd ave. West Allis, Wis. — Dostavek: Če se dež. vlada potrudila odgovoriti, Zveza ima še okrog 600 dolarjev na banki v isti namen, jih še lahko dobi. Ermenc. — To pismo, katerega izraze smo tu in tam še omilili, je prav po ameriškem krepko, upamo pa, da se stvar od merodajne strani srečno in v obojestransko zadovoljstvo pojasni, če so vsi podatki točni.

— **Razveljavljena naredba.** Deželna vlada je razveljavila svojo naredbo z dne 16. januarja 1920, št. 51 Ur. l. o uravnavi prometa z govejo živino in s prašiči.

— **Pregovodani nemški listi.** »Grazer Volksblatt«, »Grazer Tagespost« ter »Vilacher Zeitung« so pregovodani v naš državi, ker so pisali proti jugoslovanskim interesom.

— **Poštena plača je nositeljica reda.** Sprejeli smo in objavljamo: V 217. številki »Slovenca« se nekdo spodtika nad počasnostjo brzojav pri poštnem uradu III. razreda v Motniku. Člankar pač ne upošteva, da v te vrste razredih sedimo ljudem slični elementi brez želodca, železni v vzdrževanju patriotizma, kratko »abnormalni smo«, ker znamo shajati s plačo mesečnih 550 kron. Tega gospod dopisnik gotovo ne vpoštevava v svoji pritožbi. Tudi mi odpravniki apeliramo na tenkovestnost pošne uprave, ki bo vendar priznala, da obljubljena 120 % draginjska doklada povsem dalje časa hodi, kot je hodila brzojavka iz Ljubljane v Motnik. Če se moramo odpravniki prilagoditi trdim in žalostnim razmeram, brez dvoma tudi strankam pripade del tega neznošnega bremena. — Več odpravnikov.

— **Društvo za podp. akademikov za sodni okraj Litija** ima dne 28. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri Bovišku v Litiji svoj III. redni občni zbor.

— **Poziv zdravnikom.** Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro je podaljšal rok za vlaganje prošenj zdravnikov, ki prosijo za podelitev ustanove za nadaljnjo izobrazbo iz socialne higijene, bakteriologije, epidemiologije in rentgenologije (letni znesek 48.000 kron) do 15. oktobra 1920.

— **Brez pijanosti ni sejma.** Pred deželnim sodiščem se je zagovarjal Ivan Jerman s Količeva, ki bo oktobra 20 let star. Obtoženec je postaven fant, katerega ni videti, da bo ele 20 let star. Ivan Jerman je 25. majnika pročil konja v Mengšu na sejmu, ker mu ni bil všeč, ga je zamenjal za drugega konja. Pri tej zamenjavi sta mešetarila brata Kočevar. Potem so se pa sprili, ker sta Kočevarjeva zahtevala 300 kron nagrade, on jima je pa bil voljan dati le 50 kron. Pred Vavpotičevo gostilno je pa Jerman streljal na Franca Kočevarja in ga ranil na levi rami. Ivan Jerman je povedal, da sta se že s Hočevarjem pobotala za 3000 kron in pa bolnišnico bo plačal. France Hočevar zaslisan kot priča je povedal: »Hodili smo iz ene gostilne v drugo. Nazadnje smo prišli k Vavpotiču. Dajali smo se zaradi tiste plače, kjer se je Jerman nekoliko okoli zasukal in je ustrelil v mene ter me zadel. Streljati je hotel tudi na brata. V bolnišnici sem bil 6 dni. Prosim milosti za njega, ker sva bila najboljša prijatelja.« Sodišče je Jermana obsodilo na 8 mesecev težke ječe.

— **Muke jugoslovanskega policijskega uradnika v Kaposvaru.** Uradnik tukajšnje obmejne policije, Zarko Maglič, ki je pred kratkim izginil, se je vrnil nepoškodovan, vendar pa popolnoma deprimiran vsled nasilstev Madžarov. Bil je zaprt v Kaposvaru. Tekom dveh tednov v zaporu so ga vsak dan tepli in mučili ter mu grozili, da ga obesijo, če ne pove vsega, kar ga vprašajo. Maglič je krivo izpovedal. Na ponovno energično zahtevo tukajšnjih in belgradskih oblasti po zastopnik naše države v Budimpešti so ga izpustili iz zapore, pri tem pa so mu zapretili, da ga ubijejo, če kaj črne o tem, da so ga tepli in mu grozili. Na povratku iz Pešte so ga v Tombovaru zopet aretirali. Dva častnika madžarske vojske sta mu ob navzočnosti treh gospodov iz Pečuha rekla, da je lahko vesel, ker je v družbi dotičnih

gospodov, sicer bi mu slaba predla. Bil bi odpeljan v Kaposvár, odkoder ne bi več prišel. Kar je Maglič izpovedal, so zapisali in poslali kompetentnemu ministru.

— Rozalija Kuk iz Rut št. 23 pri Volčah naj naznani svoj naslov Posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani.

Štalarske novice.

Š Shod K. Z. pri št. Janžu na Peči dne 22. septembra je zelo lepo uspel.

Š Od ptujskega okrajnega glavarstva sprejemamo in objavljamo: »Z ozirom na članek »Neverjetnosti« v Vašem cenjenem listu z dne 23. septembra 216, katerega ste objavili med »Štalarskimi novicami«, čast mi je sporočiti, da je vsebina tega članka neresnična, ker je Karol Rengo pred izselitvijo doprinesel dokazilo davčne oblasti v Ptuj, da je zadostil predpisom naredbe deželne vlade z dne 24. marca 1919, št. 415 Ur. l. št. 68, ter založil predpisano varščino v znesku 134.700 K za vojne davke. Na podlagi tega dokazila je okrajno glavarstvo izdalo za Karola Renga potno dovolilo v Avstrijsko republiko, ker ni bilo nikakih zakonitih zadržkov in ker oblast gotovo ne bi mogla zagovarjati oviranja nacionalizacije nemškoroškega posestva. Ker sem uverjen, da bodete radevolje s primerno objavo v Vašem cenjenem listu popravili krivico, katere se je učinila prizadetim uradom in našemu uradništvu s podkupljanjem podkupljivosti ali sličnih nepravilnosti na podlagi krive informacije po Vašem dopisniku, opuščam formulacijo v smislu tiskovnega zakona ter se Vam za prijaznost že vnaprej zahvaljujem ter bilježim z odličnim spoštovanjem Dr. Pirkmaier, vodja okrajnega glavarstva. — Ptuj, dne 25. 9. 1920.

Orlovski vestnik.

Tabor v Leskovcu. Tabor, ki so ga preteklo nedeljo priredile kršč. organizacije krške doline v Leskovcu, je nad vse pričakovanje lepo uspel. Že v jutranjih urah so prihajali udeleženci iz vseh krajev v sprevodih in na okrašenih vozovih. Kmalu po 8. uri so v dolgem sprevodu s salezijan-ko godbo iz Ljubljane na čelu prišli Orli, Orlice, naraščaj, številna zastopstva odsekov in drugi gostje, ki so se pripeljali z vlakom. Na trgu pred župno cerkvijo je goste s prisrčnimi besedami pozdravil vlč. g. dekan Alojzij Kurent, v imenu gostov se mu je zahvalil predsednik Orlovske zveze Jože Pirc. Okoli 10. ure so se udeleženci z Orli na konjih in z godbo na čelu v dolgem sprevodu podali na prijazni griček k podružni cerkvi sv. Ane. Tam je imel na prostem sv. mašo in pridigo vlč. g. dekan Kurent. Po sv. maši je otvoril predsednik leskovskega Orla Retl tabor, katerega se je udeležilo okoli 2000 ljudi. Govorili so predsednik Orlovske zveze g. Jože Pirc, g. Franc Terseglav, v imenu Hrvatov g. profesor Bunič, v imenu S. K. S. Z. g. Narte Velikonja, nadalje g. dr. Stanovnik, zastopnik Slov. dij. zveze in kmetica iz Cerkelj. Veliko navdušenje je vzbudila brzojavka prevz. g. knezoškofa, katero je prebral dekan g. Kurent. Brzojavka se glasi: »Pozdrav in blagoslov udeležencem in vsem našim milim Orlom. Pogumno naprej za pravice božje in naše. Anton Bonaventura, škof.« Udeleženci so priredili viharne ovacije škofu, ki je vnovič pokazal, kako zelo se zanima za krščanske organizacije. — Po taboru se je zopet razvil dolg sprevod v Leskovec. Popoldne se je vršila na zelo okusno prirejenem telovadišču javna telovadba Orlov in Orlic, katere se je udeležilo obilo občinstva. Izvajale so se proste vaje in telovadba na oročju, ki zasluži vso pohvalo. Zaključno skupino je izvajalo do 300 Orlov, Orlic in naraščaj. Po telovadbi se je razvila prosta, ne prisiljena zabava z godbo, srečolovom itd. Nasprotniki naše organizacije so tudi to pot pokazali svojo kulturo s tem, da so prejšnjo noč zlikovci podrli mlaje pri vhodu v Leskovec in na prostoru, kjer se je vršil tabor.

Tabor v Višnji gori. Z jutranjim vlakom v nedeljo 27. sept. so se pripeljali v Višnjo goro odseki novomeške doline, odseki žužemberške doline na vozovih, odseki ribniške doline in zastopniki Ljubljane so dospeli z dopoldanskim vlakom. Dolga vrsta članov in članice se je pomikala od kolodvora proti mestu. Celo mesto je bilo ovenčano in v zastavah. Sredi glavne trga je stal veličasten slavolok, v sredini velik orel, umetniško delo gđ. učiteljice Jakličeve, okrog napis: Bog živi! Poleg slavoloka je stal g. mestni župan Fučec z mestnimi svetovalci. Sprevod se je ustavil. Gospod župan pozdravi z najiskrenejšimi besedami Orle, Orlice in vse goste. Odgovori mu v imenu predststva brat okrožni načelnik trebanjski. Pred šolo je bil napravljen lepo ozaljšan oltar, kjer je daroval daritev sv. maše g. dekan Pešec iz Šmarja. Cerkveni govor je govoril g. župnik šentjanški. Po končani maši je otvoril okrožni predsednik br. Tome tabor. K besedi se oglasi zastopnik vseh navzočih županov g. župan Erjave iz Drage. Za g. županom je govoril g. dekan Pešec. V imenu Orlic je pozdravila podpredsednica s.

Zupančičeva. V imenu Kmetijske zveze pozdravlja kmet Zupančič iz Police pri Višnji gori. Br. okrožni predsednik iz Ribnice pozdravlja v imenu bratskega okrožja. Zopet nastopi priljubljeni župnik šentjanški. Končno se zahvali predsednik še enkrat višnjegorskim meščanom za ljubeznivo sodelovanje in zaključil tabor. Godba zaigra orlovsko himno in vsa množica jo poje. Popoldne po litanijah se je vršila javna telovadba. Med telovadnimi točkami so posebno ugajale vaje obojnega naraščaja: simbolične vaje s petjem po Napreč, katere je naučila voditeljica s. Groznikova. Velik je bil trud okrožnega načelnika br. Vidica in načelnice Bevnikove, toda tudi sadovi so lepi. Med telovadbo je došla brzojavka Prevzišenege iz Ljubljane: »Pozdrav in blagoslov vsem Orlom in udeležencem. Vse za vero in dom! Anton Bonaventura, škof.« Neopisno je bilo navdušenje, ko je br. predsednik prebral to brzojavko. Vsi navzoči so ga pooblastili, da naj osebno izreče Prevzišeniemu najudanejšo zahvalo za pozdrav in blagoslov. — Po telovadbi se je razvil prijateljski sestanek v društvenem domu. Posebno moramo pohvaliti višnjegorske člane in članice, zlasti oba predsednika br. Ant. Novaka in br. Vinko Vidica in predsednico s. Škufrovo, ki so tako lepo uredili ves tabor, da je bilo vedno vse veselo in zadovoljno. Nasprotniki so med govori nekaj malega žvižgali, s čimer so samo pripomogli k veselejšemu razpoloženju.

Hišnim posestnikom!

Hišne posestnike pozivljamo, da razobesijo danes na čast koroškim gostom zastave. Posebno po ulicah, kjer bo šel sprevod z Glavnega kolodvora naj bi ne bila nobena hiša brez zastave. Pokažimo koroškim bratom, da jih ljubimo in podpiramo v njihovem boju za narodno osvobodjenje.

Velika nesreča v Šiški.

Včeraj okoli 5. ure popoldne se je na tekmovališču nogometnega kluba »Ilirije« zgodila velika nesreča. Medtem ko so tekmovali vojaki dravskega topniškega polka z vojaki iz Maribora v nogometni tekmi, so se nekateri vojaki vezbali v metanju kopij, bambusovih palic z železno konico, ob strani vežbališča proti Šiški. Po nesrečnem naključju je kopje priletelo preko ograje vežbališča in se zapirilo v glavo 10 letni šolski deklici Klari Kopitar, ki se je vračala domov po poti, ki vodi od glavne ceste mimo hiš proti državni železnici. Dekle je padlo na tla, na vpitje ljudi, ki so videli grozni prizor, je prihitel neki poročnik in izdrl preko ograje deklici kopje iz rane. Dekle so prenesli v bližnjo hišo na dom k starišem, kjer je v nekaj sekundah izdihnila. Zdravniška pomoč je bila brezuspešna. Rešilni voz, ki je pripeljal kmalu nato, je odšel zopet prazen v mesto; deklici, ki jo je zadela neandna smrt pred domačo hišo, ni bilo več mogoče pomagati.

Ljubljanske novice.

Ij Č. g. Janez Žan, ki je 26. t. m. v Ljubljani umrl, je bil najstarejši duhovnik ljubljanske škofije. Bil je v 92. letu. Porodil se je v Šent Vidu nad Ljubljano dne 18. maja 1829. V mašniški je bil posvečen v svojem 30. letu, ker je prej nekaj let študiral na Dunaju. Kot duhovnik je služil na raznih krajih, zadnja leta pa je kot upokojenec večinoma preživel v župniji sv. Jakoba v Ljubljani. N. v m. p.

Ij Koroška mladina v Ljubljani. Kakor nam poročajo, se je število koroških gostov, ki pridejo danes v Ljubljano, zvišalo nad 2000. Zato se pripelje del gostov z dopoldanskim osebnim vlakom, ostali pa pridejo s posebnim vlakom, ki se pripelje takoj za osebnim vlakom. Sprejem na glavnem kolodvoru se bo vršil okoli 11. ure popoldne. Po sprejemu se bo razvil sprevod, ki bo šel po Dunajski cesti, Šelenburgovi ulici pred deželni dvorec, kjer bodo nagovori. Popoldne ob pol 3. uri bo predstava v dramskem gledališču, nato pa večerja v Narodnem domu. Ob 7. uri zvečer bodo gosti odšli v sprevodu po Aleksandrovi cesti, Prešernovi ulici na Marijin trg pred Prešernov spomenik, kjer bodo zapeli »Lepo našo domovino«. Sledil bo kratek govor o Prešernu. Nato bo šel sprevod mimo »Uniona« po Miklošičevi cesti, Sodni ulici, Dunajski cesti na kolodvor.

Ij Seja krajevnega odbora za šolski okraj. Danes 28. t. m. bo ob 8. uri zvečer seja krajevnega odbora SLS za šolski okraj. Prosim za polnoštevilno udeležbo. Predsednik.

Ij Razpisana pošta. Razpisan je poštni urad Ljubljana 5 (II/4). Prošnje je vložiti v teku dveh tednov.

Ij Poziv vsem upokojenecem invalidom in vdovam južne železnice. Pozivajo se vsi imenovani, tudi iz dežele, da se zberemo dne 3. oktobra v nedeljo ob pol 3. uri popoldan v Mestnem domu v Ljubljani na ustanovni občni zbor Društva vpo-

kojenecv južne železnice. Zbrali bomo tudi delegata za Belgrad. Obvestite vse vpo-

kojene osebe! — Začasni odbor.

Ij Posredovalci pri nakupu blaga, ki je predmet koncesioniranega trgovskega obrta. Glede nekaterih preje prostih trgovskih obrtov, ki so sedaj vsled naredb deželne vlade za Slovenijo že kakih 10 mesecev vezani na posebno koncesijo, opozarjamo na razglas na deski mestnega magistrata.

Ij Ukradeni perilo. Posesniku Josipu Martincu v Rudniku je bilo ukradeni perilo v vrednosti 350 kron, ki se je sušilo pod kozolcem. Tat: brez dvoma kak ljubljanski gospod tat, je pobegnil s plenom na Golovec.

Ij Lakasti čevlji ukradeni so bili trgovki Alojziji Meden. Vredni so 900 kron.

Ij Na otroškem igrišču v Tivoliju je bila ukradena dijaku Eberhoferu Lambertu zlata ura z zlato verižico v vrednosti 4000 kron. Na pokrovu so bile ugravirane male pike. Mad igranjem je Eberhofer odložil oblogo na klop, kamor so jo odložili tudi njegovi tovariši.

Ij Hudega psa čuvaja imajo v gostilni pod Rožnikom. Zvest je, toda šale ne pozna nobene in kdor mu pride blizu, mu pokaže zobe. Letos je ugriznil v izvrševanju svoje službe Franca Sitarja, M. Ohriška in Jožefa Ilvarja.

Zgubila se je zlata zapestnica v nedeljo ob 3. uri popoldne na gozdni poti tivolskega gozda, od vodnega rezervarja do križišča proti francoskim okopom. Pošten najditelj je naprosil, da jo vrne proti nagradi potom policije ali pa potom uradništva tega lista.

Prosveta.

pr »Sestra Beatrice« na Ljudskem odru. Maeterlinck za občinstvo, ki hoče »Mlinarja« in »Pri belem konjičku«? To je prvo. Drugo pa je: Maeterlinck le z delom onih pogojev, ki jih nujno zahteva njegov uspeh? To dvojje je odločilno. Občinstvo ni iskalo notranjih doživljajev, igranje jih tudi ni vedno podajalo. Zato je nekaterim bolj ugajalo drugo dejanje, kot pa prvo ali zadnje. Zadnje je v resnici silno nehalno in bi komaj njegova brezhibna vpričo-ritev zadovoljila naše občinstvo le deloma. Motila je neka monotonost v igri, deklamacija nekaterih nastopajočih oseb in posamezne nepristnosti in nenaravnosti v kretanju in v izrazu. Vse dejanje sloni na sestri Beatrice; Greti Podgorska je izigrala svojo dvojno igro, ki zahteva mnogo, zelo polno in bi bila prišla v boljšem okvirju ostalih še bolj do veljave. Zelo dobro sta bila izigrana mala Aleta in duhovnik; Belidor je bil nekako na sredini. Nastop revežev je bil dober. Z eno besedo: Za vpri- zoritev take igre je treba najboljših igralcev z najfinjšim glasovnim materijalom in odra z vsemi tehničnimi pripomočki ter izborno komparzacijo in — kar je tudi glavno — dvorano polno takega občinstva, ki ve, da bo poslušalo in gledalo Maeterlincka. Od vsega tega zavisi popoln uspeh. In to je edina sodba, ki jo moremo izreči.

Dijaški vestnik.

d Zborovanje S. O. v Ljubljani se vrši danes zvečer ob 7. uri v čitalnici Jugoslovanske tiskarne (III. nadstropje). Povabljeni so starejšine, akademiki in dijaštvo. Vsi k prvemu nastopu naše mladosti! Pr.

Najnovejša poročila.

Konferenca radikalne stranke.

LDU Belgrad, 27. sept. V soboto se je pričela konferenca radikalne stranke, ki ji prisostvujejo zastopniki radikalnih organizacij iz vseh krajev države. Zborovanje vodita kot prvi predsednik Nikola Pašić, kot drugi predsednik Stojan Protić. Na konferenci se bodo v glavnem spremenili statuti stranke. V novem programu se bo med drugim zahtevalo, naj se zajamci osebna in imovinska svoboda, kakor tudi, da naj se da ljudstvu svoboda v izražanju svoje volje. Končno se bo določil program za delo pri volitvah. Pašić in Protić kakor tudi ostali prvaki radikalne stranke bodo osebno sodelovali v volilni borbi. Na konferenci se bo razpravljalo tudi o možnosti koalicije radikalcev z ostalimi strankami parlamentarne zaednice. Včeraj je imel Pašić govor, v katerem je opisal dogodke nedavne preteklosti Srbije ter razložil stališče radikalne stranke pri teh dogodkih. Izjavil je, da radikalna stranka še ni izvršila svoje misije. Konferenci radikalne stranke prisostvujejo predsednik parlamenta, ministrski predsednik in vsi radikalni ministri.

Dogodki na Hrvatskem v parlamentu.

LDU Belgrad, 27. sept. Semkaj je došel ban dr. Laginja, da sodeluje v razpravi o dogodkih na Hrvatskem. O tej stvari bo govoril med drugimi tudi bivši minister dr. Šurmin, ki bo v obsežno zbranim gradivam navedel vzroke, radi katerih so nastali nemiri.

Pogajanja z Italijo.

LDU Zagreb, 27. sept. »Narodno Dje- lo« poroča iz Belgrada: V tukajšnjih poučenih krogih še ne vedo, kdaj se bodo nadaljevala pogajanja z Italijo. Vse dosedanje tozadevne vesti ne odgovarjajo resnici. Sodijo da se bodo pogajanja, ako pride do njih, vršila šele sredi oktobra. Naša vlada je odločena, da ničesar ne popusti od znanih minimalnih zahtev. O uspehu pogajanj ne sodijo optimistično, ker dokazujejo pisanje italijanskega tiska in izjave italijanskih politikov, da prevladuje v italijanskih vodilnih krogih še vedno imperialistična politika.

Rumunija brezpogojno na strani Italije.

LDU Rim, 26. sept. (Stefani) Pri obedu prirejenem v rumunskem poslanstvu na čast Take Jonescuja in ki so se ga udeležili tudi italijanski zunanji minister grof Sforza, Tittoni in člani diplomatskega zbora, je Jonescu v svoji napitnici naglašal, da bo Rumunija vedno pod kakršnimkoli pogoji stala na strani Italije. Grof Sforza je odgovoril, da se smatra srečnega zbora, da more pozdraviti v Rimu zastopnika bratskega naroda ter je končno nazdravil bratski edinstvi obeh narodov.

Izgredi v Neapolju.

LDU Napoli, 26. sept. (DunKU) Včeraj so p. 131 delavci, ki so strinjajo s tem, da se zopet začne redno delo, v delavnicah tvrdke Nettuno in so zahtevali, da v zmi- slu rimskih dogovorov, ki jih je sprejela ogromna večina delavcev, ekstremisti zapustijo tvornico. Ker le-ti tega niso hoteli storiti, je prišlo do spopadov, tekom katerih je bilo oddanih nekaj strelcev. Redarstvo je moralo nastopiti in vzpostaviti red. Rdeče zastave so se morale zopet odstraniti.

Mažarska za zvezo s sosedi.

LDU Budimpešta, 27. sept. (DunKU) Mažarski minister za zunanje posle Csaky se je izrazil proti poročevalcu lista »Uj Nemzedek«: V zunanji kakor v notranji politiki je prva in najnujnejša naloga konsolidacija. Ne želimo živeti, zaprti napram vsemu inozemstvu. Vzpostaviti moramo politične stike z zunanjim svetom, predvsem s svojimi sosedi. Mi s svoje strani smo pripravljeni za sporazum in ako se najdejo taki znaki tudi na drugi strani, je podana možnost bodočega razumnega sporajvoja.

Borza.

LDU Zagreb, 27. sept. Devize: Berlin 188—192, Italija 512—515, London 410 do 415, Newyork 116—116.50, Pariz 775 do 785, Praga 158 —160, Dunaj 38.50—38.60. Valute: dolarji 113.50—114, avstrijske krome 39—40, carski rublji 125—128, napoleon 413—414, nemške marke 194—196, romunski lei 220—224, italijanske lire 500 do 502, angleški funt 400—405, češkoslovaške krome 0—165.

Umirajoča dolina.

Celovec, 22. sept.

Svet za sebe je bila Ziljska dolina pred vojno, bila je dolina veselja in sreče. Tod je živelo naše slovensko ljudstvo v idiličnem miru, negovalo svojo grudo in skrbno čuvalo narodno dedščino, slovenski jezik in pesem.

Svet za sebe je Ziljska dolina tudi dandanes. Pa kakor rad sem zahajal tja v habsburških časih, tako rad in urno sem otrešel letos njen prah raz moje čevlje. Ziljska dolina je postala dolina sužnjev. Cesar se ni posrečilo v mnogih stoletjih petdesetmilijskoni Avstriji, to je urno izvršila v teku enega leta država beračica, Renner-Seitzova Avstrija. Kot monarhična velesila se je morala stara država ozirati kolikor toliko na prestž, današnja republika, ta najklavnejši proletarec med državami, pa ne čuti več nobenega sramu pred mednarodnim javnim mnenjem.

Prvi vtis: Zila ni več na zunaj slovenska, ampak samo še v zatišju štirih sten. Na ulici, v uradu, Bog ne daj, da spregovorijo javno slovensko besedo. Zapisan si, nemogoč, izključen iz družbe, srbski izdajalec, in ako nimaš urnih pet, ti nikdo ne jamči za življenje. Ne v uradu, ne v šoli, ne v cerkvi ne čuješ domače besede, neki spakedran volapük, ki ti ne eno ne drugo, žali uho. Ziljani so v resnici še Slovenci. Ne znajo govoriti nemščine, pa morajo govoriti. Treba je bilo petletne svetovne vojne z njenimi trideset milijoni žrtev, da smo prišli k nadkulturnemu dejstvu, da tepen narod prepoveduje devorico delu naroda-zmagovalca.

Pestno pravo avstrijske republike vlada po znanem pravilu: »Und willst du nicht mein Bruder sein, so schlag ich dir den Schädel ein.« In da postane ziljski Slovenec čez noč nemški bratec, zato je izključena iz šole poslednja slovenska beseda. Naipriličljivejši pedagoški me-

toda je postala palica in klobuta. V svrhu čimprejšnjega ponemčenja je morala slovenska beseda, tudi iz cerkve, raz lece, iz spovednice. Ljudstvo se ne more več spovedati, ne hodi k pridigam, ki jih ne razume in pričakuje molče in udano v božjo voljo, da se vremena vendar le zjasni. Pripetilo se je, da je obiskal pretekli dni mlad slovenski frančiškan svoje zilijske rojake. Slučajno je bilo žegnanje v Ziljski Bistrici in župljanom iz Zahomca se je zahotelo slovenske propovedi. Župnik ni hotel, pa se vseeno ri upal prepovedati, da pridiga v domačem jeziku frančiškanih-domačin. Pa nemška kultura je bila takoj na mestu. Poslali so godbo pred cerkvena vrata, ki je zvalila radovedneže iz notranjščine in motila druge. Tri dni na to je prišel k frančiškanih orožnik z ukazom, da naj ne nadleguje več republike s svojo navzočnostjo. Ljudstvo je jokalo, je prosilo. Nič. Zato pa se šopiri luteranstvo.

Republika je obdarila Ziljsko dolino z novim dvomilijim darilom. Št. Vidski okraj izgublja prvenstvo. Alkohol se je združil z avstrijskim režimom in dopolnjuje, kar poslednji ne zmore. Vsaka deseta hiša je že žganjarna. Prvotno nemška gnezda, sedaj izprijevališča zdravega naroda. Psihologičnih vzrokov za ta nerijetni pojav pač ne bo iskati predaleč. Ko je vstajala Jugoslavija in so naši bajoneti prepodili čudno zmes onih clementov, ki so organizirani v »Volkswehr«, so si Ziljani oddahnili in zaukali od veselja. Najlepši zori pa je sledila takoj najbolj črna noč. Izhoda ni videti nikj. Težko je v takšnih razmerah ohraniti duševno ravnanje. To je upropastilo večmilijonske narode. Krivično je od ene same doline zahtevati nadheroične sile. Razvoj vodi po posevni ploski rapidno navzdol. Pretepanje, postopanje, nemarnost, vse to je neljuba posledica razširjajočega se alkoholizma. Nikdo ne štiti več našega človeka. Rekvizicije dovršujejo, česar ne more uradniški pritisk in nemškiarska sirovost. Orožništvo pleni v imenu republike žitnice in hleve našega kmeta brez obzira. Nad ubogim Ziljanom znaša Nemec svojo jezico nad Jugoslovani. Mentalitete nemškega naroda ni spremenila tudi najkrajša vojna.

Slovenski časopis je izobčen iz Ziljske doline. Ljudje so naročeni nanje, a ostanejo, se že ve, kje.

Splošni vtis zilijskega izleta: organiziran in surov, brezobziren teror; splošna demoralizacija; gospodarsko izžemanje v prid nemškega elementa, rapidno propadanje narodne zavednosti. Ziljska dolina je podoba, kakšen bi bil obraz cone A v slučaju, da se priklopi Avstriji, za leto in dan. Iz vsake naše plebiscitne vasi naj se poda kdo v Ziljsko dolino! Potem lahko mirno spravi »Heimatsdienst« svoj sladkor in usnje, petrolej in tekstilje nazaj v skladišče. Zmanjkalo bi tudi gratis-odjemalcev.

Ni še zamrla poslednja iskra v duši slovenskega Ziljana. So še hipni trenutki, ko izmučena narodna duša upa, da jo pri- dejo bratje osvoboditi od jugovzhoda. Ampak ti trenutki se redčijo. Dolina umira. Zemlja propada, ljudstvo se pogreza v npravenstveno apatijo. Takšni so sadovi republikanske svobode v Nemški Avstriji.

Zdravstveno stanje v Ljubljani.

(Poročilo mestnega fizikata.)

Tekom leta 1919. se je porodilo 1187 otrok (živorojencev), za 321 več kot prejšnje leto, za 160 več kot povprečno vsako leto zadnjega petletja. V prvi polovici tekočega leta 1920 se je porodilo 716 živorojencev; absolutno število rojstev je precej naraslo, pač vsled tega, ker je tudi število prebivalstva veliko večje; relativne številke bo mogoče še le podati, ko bo po ljudskem štetju število prebivalstva znano. Umrlo je otrok tekom 1919 v prvem mesecu starosti 72, v prvem letu 179, v starosti do 5 let 254, od 5. do 15. leta 80 otrok; te številke so ugodnejše kot one prejšnjega leta, ne moremo pa sklepati, da je umrljivost se zmanjšala, ker se je v vojnih letih število rojstev zelo znižalo. V prvi polovici 1920 umrlo je 57 otrok v starosti 1 meseca; 114 v prvem letu, 160 v starosti do 5 let in 33 starost 5—15 let.

Služba cerkvenika in organista se odda. Kje pove uprava pod št. 4001.

Petrolejske kanle dve z zabojem plačamo po 20 K vsaka železnika postaja Sever & Komp., Ljubljana. 3979

Služkinjo pridno in pošteno iščem za domačo opravila. Dobro plačam. — Naslov pove uprava pod št. 3932.

Zalepke za srečolov in šaljivo pošto priporoča v najnovejši obliki **M. TICAR, LJUBLJANA.**

Umrlo je leta 1919. v Ljubljani 1252 civilnih oseb (291 manj kot poprejšnje leto); splošna umrljivost se je torej izdatno znižala in zopet približala oni predvojni let; relativne številke bodo še le mogoče potem, ko ljudsko štetje poda točnejše številke za prebivalstvo.

Kar se tiče smrtnih vzrokov je tudi leta 1919. tuberkuloza (jetika) presegala vse druge po številu žrtev; umrlo je 254 ljudi na jetiki (32 manj kot 1918), od teh je bilo 137 ljubljanskih domačinov.

Španska influenza je leta 1919. skoraj ponehala, zahtevala je tekom leta 6 smrtnih slučajev, vendar je začetkom 1920 zopet se pojavila, tako da je v prvi polovici 1920 umrlo 26 oseb na španski influenci.

Davica nastopala je le prav v posameznih slučajih; tekom leta 1919. obolelo je 52 otrok in en umrl; iz drugih občin je bilo 9 otrok, od katerih sta dva umrli. V prvi polovici 1920 je obbolelo 28 otrok za davico in trije umrli.

Skrlatinka nastopila je le v posameznih slučajih, obbolelo je leta 1919. — 23 otrok in je eden umrl. V prvi polovici 1920 jih je obbolelo 16, umrl ni nobeden.

Dušljivi kašelj, je zahteval eno smrtno žrtev leta 1919. V prvi polovici tekočega leta ni noben otrok za to boleznijo umrl.

Ošpice so vzele leta 1919. — dva otroka, v prvi polovici 1920 pa 9 otrok.

Trebušni legar, naznanjen je bil leta 1919. v 39 slučajih, umrli sta le dve osebi. V prvi polovici 1920 naznanjeni so bili trije slučajji; umrli ni nihče za to boleznijo.

Pegasti legar je leta 1919. bil naznanjen 5 krat pri domačinih, 7 krat pri tujcih iz drugih občin, vsi so ozdraveli. Tekom prve polovice 1920 v enem slučaju (tujec), ki je tudi ozdravel.

Ko se so se pojavile tekom leta 1919. 6 krat pri domačinih, 13 krat pri tujcih iz drugih občin; umrli sta dva domačina, en tujec. V prvem polletju 1920, obbolelo je sedem domačinov in štiri tujci na kozah; umrle so od teh štiri osebe (trije domačini in en tujec). V zadnjih dveh mesecih julij, avgust obbolelo je še 11 domačinov, od teh pet umrlo.

Izmed vseh akutnih nalezljivih bolezni se je razširila že leta 1919. griža najbolj; lani je bilo naznanjenih 276 slučajev med domačini, od katerih je 50 umrlo; iz okoliških občin je bilo 111 slučajev v tukajšnji bolnici, od katerih je umrlo 13. Tekom zime in v prvi polovici 1920 pojavili so se le prav posamezni slučajji. Zglašeni je bilo do zadnjega junija leta 1920, le pet domačih otrok, od katerih je eden umrl in trije tujci; od teh sta dva umrli. Nekako od srede julija dalje pa se je griža razširila v velikem obsegu; zbolelo je mnogo ljudi in je bilo prijavljenih do začetka septembra 260 slučajev v mestu, od katerih jih je 61 umrlo; iz drugih občin pripeljali so v tem času 69 oseb bolnih za grižo v bolnico, od teh jih je 19 umrlo. Griža se je razširila po vseh delih mesta; omeniti bi bilo, da je pač tudi obbolelo mnogo ljudi le na lahkih znakih bolezni, in se niso čutili toliko bolne, da bi ostali v postelji, tako so bili najnevarnejši za prenos bolezni. Mnogo se jih je okužilo v krajih na deželi, kjer je bila tudi bolezen razširjena. Osobito pa so prenapolnjena stanovanja, v katerih ni potrebne snažnosti skoraj mogoče zdržati in nepazljivost pri v sedanjem času otežkočeni prehrani, vzrok, da se je bolezen toliko razširila. V zadnjem tednu do 12. septembra, bilo je zglašanih 19 novih slučajev iz ljubljanskega občinstva; epidemija je torej že prekoračila višek in nazaduje.

Športni teden.

Prva večja športna prireditev, za katero je vladalo po vsej Ljubljani in drugod veliko zanimanje, se je pričela v soboto popoldne. »Športni teden«, ki ga prireja »Športna zveza«, ima namen, da nam pokaže naš napredek v športu, oziroma da nam odkrije vse pomankljivosti v tem oziru, katere bo treba odpraviti, da bomo mogli tudi na tem polju tekmovali z drugimi svobodnimi narodi. — V soboto popoldne konjska tekma, in sicer s preizkušnjo jahalnih konj, jahanje v terenu od vežališča preko Zaloga, Dobrun, Zgornje Hrušice, Fužini in zopet na vežališče. Na tem potu je bilo postavljenih 8 zaprek, in sicer 1. bičevje, 2. plaz, 3. močvirnat jarek, 4. jarek z vodo, 5. strmina, 6. strmina v vodo, iz vode

gor in nato 7. barriere, 8. jarek z vodo in šibje. Na startu so se prijavili: za prvo skupino por. Knežević, kap. Tomše, major Poljanec; vsi so dosegli maksimalno oceno s 96 številkami. Druga skupina: Patrola članov jahalnega kluba: zg. Stenovec, Malenšek, Reicher, Marinkovič, so dosegli 89 številke. Tretja skupina: Patrola vozaškega eskadrona je dosegla najvišje število 96, patrola art. šole v Mariboru 95, patrola dravskega art. polka 91 številke. Določena časa ni nihče prekoračil. V nedeljo se je ta tekma, in sicer s šolskim jahanjem in skakanjem. Končni izid je bil nastopen: Posamezniki: 1. por. Knežević, 2. kap. Tomše, 3. major Poljanec. Skupine: 1. Patrola vozaškega eskadrona, 2. patrola art. šole v Mariboru, 3. patrola dravskega art. polka ter 4. patrola članov jahalnega kluba.

V soboto popoldne se je vršil na prostoru »Ilirije« lahko-atletični meeting, ki je imel nastopne izide: Tek na 400 m: 1. Vidmajer (Ilirija) 1 min. 47/10 sek. 2. Pogačar (Ilirija) 1 min. 37/10 sek. 3. Čuk (Jadran) 1 min. 47/10 sek. — Skok v višino z zaletom: 1. Beneš (Ilirija) 1 m 47 cm. 2. Kavšek (Ilirija) 1 m 47 cm. 3. Martiniak (Jadran) 1 m 45 cm. Skok v višino brez zaleta: 1. Slavko Preinar (Ilirija) 1 m 22 cm. 2. Kavšek (Ilirija) 1 m 22 cm. 3. Pelan (Ilirija) 1.22. Metanje krogle: 1. St. Preinar (Ilirija) 8 m 95 cm. 2. Pelan (Ilirija) 8 m 94 cm. 3. Oreschnig (Atl. Sportklub Celje) 8 m 45 cm. Metanje kopja: 1. Vidmajer (Ilirija) 34 m 45 cm. 2. Oreschnig (Atl. S. K. Celje) 31 m 54 cm. 3. Kocijan (Jadran) 28 m 20 cm. Tek 110 m z zaprekami: 1. Preinar (Ilirija) 19 4 petine sek. 2. Kavšek (Ilirija) 20 1 desetina sek. 3. Pobeška (Sparta) 21 1 desetina sek. Finale v teku 400 m: 1. Vidmajer (Ilirija) 1 min. 2 1 petino sek. 2. Pogačar (Ilirija) 1 min. 3 4 petine sek. 3. Čuk (Jadran) 1 min. 6 sek. Tek na 1500 m: 1. Pečnik (Svoboda) 5 min. 13 sek. 2. Beltram (Ilirija) 5 min. 13 4 petine sek. — Lahkoatletične tekme so se nadaljevale v nedeljo popoldne. Izidi: Metanje diska: 1. Bloudek (Ilirija) 28 m 37 cm. 2. Nosan (Jadran) 27 m 83 cm. 3. Modic (Jadran) 27 m 28 cm. Tek na 200 m: 1. Pečnik (Svoboda) 27 2 petini sek. 2. Gobec (Atl. S. K. Celje) 3. Spegljč (Atl. S. K. Celje). Skok v daljavo z zaletom: 1. Preinar (Ilirija) 5 m 25 cm. 2. Gradišar (Atl. S. K. Celje) 5 m. 3. Pogačar (Ilirija) 5 m. Skok v daljavo brez zaleta: 1. Maruššic (Sparta) 2 m 60 cm. 2. Oreschnig (Atl. S. K. Celje) 2 m 55 cm. Skok ob palici: 1. Beneš (Ilirija) 2 m 55 cm. 2. Kavšek (Ilirija) 2 m 47 cm. 3. Beltram 2 m 25 cm. Tek na 100 m: 1. Preinar (Ilirija) 12 2 petini sek. 2. Aistich (Atl. S. K. Celje) 12 4 petine sek. 3. Modic (Jadran) 12 9 desetini sek.

Najbolj interesantna tekma ljubljane je bila propagandna štafeta skozi Ljubljano na razdalji 2860 m. Prva je dospela na cilj štafeta »Ilirije« v 7 min. 7 3 desetih sek., druga štafeta »Atletik Sportkluba Celje« 7 min. 8 sek., tretja štafeta »Jadrana« v 7 min. 12 4 petinah sek.

V nedeljo popoldne so bile na dirkališču kolesarske dirke. Občinstvu je bilo prvič mogoče, videti take dirke od začetka do konca. Izmed 9 tekmecev pri prvenstveni dirki na 1 km je prvi došel na cilj J. Rebolj v 1 min. 40 2 petinah sek., drugi Josip Šolar v 1 min. 40 3 petinah sek., tretji Albin Šiško v 1 min. 40 4 petinah sek. Vojaške dirke na 3 km so se udeležili 4 tekmeči. 1. Babnik v 6 min. 11 3 petinah sek., 2. Zepin v 6 min. 29 sek. Pri prvenstveni tekmi na 10 km — 8 tekmecev — je došel prvi na cilj »prvak« Korošek Šolar v 19 min 12 4 petinah sek., 2. Janez Rebolj v 19 min. 15 4 petinah sek., 3. Pepi Beve v 19 min. 16 sek. Dirke s težkimi kolesi se je udeležilo 14 dirkačev. 1. Vinko Bar v 9 min. 20 4 petinah sek., 2. A. Škrajner v 9 min. 25 2 petinah sek., 3. Ivan Krašna v 9 min. 28 2 petinah sek. Vojaške dirke z zaprekami 4 tekmeči: 1. Babnik v 4 min. 22 2 petinah sek., 2. Belčič v 5 min. 4 2 petinah sek., 3. Igljarič v 5 min. 9 sek. Pri dirki na 1 km za športnike z zaprekami — 13 dirkačev — 1. Fran Bar v 4 min. 2. Zanoškar v 4 min. 4 sek., 3. Krašna v 4 min. 11 2 petinah sek. Handicap na 5 km — 5 udeležencev: 1. Zupan s 300 m preduma v 8 min. 51 sek., 2. Beve v 9 min., 3. Vinko Bar v 9 min. 6 sek.

Po tej dirki se je vršila prvič v Sloveniji kolesarska dirka z motornim vodstvom na 25 km. Udeležili so se 4 tekmeči. Zalibog je imel g. Šolar defekte na kolesu in na motornem kolesu, da je moral izstopiti in s tem je tekma precej izgubila na zanimanju. Sigurno je zmagal v lepi tekmi g. Albin Šiško, ki je rabil 41 min. 7 3 petine sek., 2. Janez Rebolj v 42 min 47 7 desetih sek., 3. Pepi Beve v 44 minutah 58 sek. Zadnje tekme, t. i. motoeksklizične tekme na 10 km se je udeležilo 14 tekmecev, med njimi trije iz Zagreba izven konkurence. Dirka se je v treh kategorijah in je bil končni izid nastopi: 1. Barošič na 4 HP Wandererju v 11 min. 1 sek., 2. Fran Ogrin na 3 1/2 HP Puhu, 3. Fr. Škafar na 3 1/2 HP Nekarsulm. Izven konkurence 1. A. Hraščan (Zagreb) na 4 HP Wandererju v 4 minutah 5 sekundah, 2. A. Sattler (Zagreb) na 3 1/2 HP Bianchi. Tretji zagrebški tekmeč je med vožnjo ponesrečil.

Sledile se preizkušnje konj. šolsko jahanje in skakanje preko zaprek. Izid smo javili začetkom poročila. Občinstva je bilo mnogo, največ seveda zunaj prostora — zastoji. Ako se pomisli, koliko stroškov imajo prireditelji, je tako vedenje občinstva vse graje vredno.

Popoldne sta se vršili na izrišču »Ilirije« dve nogometni tekmi, in sicer »Slov. športni klub Celje« proti »Spartici« je bila neodločena (0:0) in »Ilirija« proti kombiniranemu moštvu ljubljanskih športnih klubov. Zmagala je »Ilirija« s 3:0. Včeraj v ponedeljek so se vršile vojaške tekme. Popoldne so bile predvaja vojaštva Dravske divizije. Popoldne sta

igrali prvenstveno nogometno tekmo moštvo Dravskega art. polka proti moštvu mariborskega 45. polk. Zmagalo je zadnje z 5:1. Danes v torek se vojaške vaje nadaljujejo. A. Z.

Torek dne 28. septembra 1920.

Dopoldne na prostoru »Ilirije«: Od 9. do 11. ure vojaške lahkoatletične predvaje. — Popoldne na prostoru »Ilirije«. Od 14. do 16. ure vojaške lahkoatletične tekme, Od 16. do 18. ure vojaška nogometna tekma, Celje (39. pešpolk): Ljubljana (40. pešpolk). Pri vseh prireditvah godba dravske divizijske oblasti. — Na Koslerjevem vrtu od 15. ure naprej tenis-tekme. Vstopnina: sedež 10 K, stojišče 6 K.

Tenis tekme, ki jih priredi v okrilju sportnega tedna Sportna zveza, se vrše od 28. do 30. t. m. in eventualno še 1. oktobra, vsakikrat ob 3. uri popoldne na prostoru S. K. Ilirije na Koslerjevem vrtu. — Spored: V torek 28. t. m. double njru za gospode, v sredo 29. t. m. double njru za gospode, v četrtek 30. t. m. in v petek 1. oktobra zaključne igre obeh kategorij.

Sodišče in policija.

s Oproščena je bila pri okrajnem sodišču v Ljubljani Dragica Plazar, bivša natakarica pri gospodu Josipu Lavriču. Plazarjeva je našla zlato verižico, katero je dala shraniti svojemu gospodarju, kjer je bila shranjena pol leta. Dne 3. aprila je šla Plazarjeva od Lavričevih proč. Ker se za verižico ni nihče zglašil, je poslala svojega brata po njo. Lavričeva gospa mu pa ni dala verižice, marveč je opozorila svojega moža, da je ravno tako verižico videla pri gospodični Hanici Lergantovi, kateri se je nato vrnila verižica.

s »Mož« žihar »ženo tepe, drugi pa ne!« je rekla pri okrajnem sodišču v Ljubljani kot priča zaslišana Katarina Š.... iz št. Vida in je se pristavila: Francu B.... je bilo stanovanje odpovedano. Obiskala sem gospodarjeve in v sobo je prišel tudi France B...., ki se je začel prerekat z gospodarjem, katerega sem pomilovala. France B.... mi je takrat trikrat pljunil v obraz, me brcal in me pograbil za las in me vlačil po sobi. Zvinil mi je tudi prst. Franc B.... je rekel, da je Katarina Š.... tri dni prej njen mož pretepel, naker se je oglasila Katarina Š...., rekoč: »Mož« žihar »svojo ženo tepe, drugi pa ne!« Obtoženec je se pristavil, da je Katarini res jopo raztrgal, ker ga je zmerjala z barabo, potepuhom, lenuhom in z beguncem. Gospod sodni svetnik Potrato je obsodil Fr. B.... na 30 kron globe.

s Prepovedana nošnja vojaške obleke. Vojak je bil še nekaznovani E. P. Ko je prišel od vojakov, je nosil vojaško obleko, ker druge ni imel. Ovaden je bil zato sodišču. Tam je povedal, da so mu pri vojakih pustili vojaško obleko. Vojaška oblast je pa naznanila sodišču, da kdor nosi vojaško obleko, jo mora tako prikrojiti, da ni podobna vojaški obleki. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bil E. P. zato obsodjen na 24 ur zapora.

s Berač, ki je beračil v policijski stražnici, Andrej Skodnik je prišel te dni v policijsko stražnico št. 5, in je na veliko začudenje stražnikov pričel beračiti. Seveda so 16 letnega fanta morali aretirati, kateri je nato povedal, da je prišel čez demarkačijsko črto v Jugoslavijo brez uradnega dovoljenja, češ, da je slišal, da ga ni treba.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Cas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
25./9. 23 h	738.6	16.8	0.8	jasno	—
26./9. 7 h	737.5	15.4	1	jasno j. zah.	—
26./9. 15 h	736.9	20	3	jasno	—
26./9. 23 h	733.9	15.4	1.7	jasno	—
27./9. 7 h	738.9	12.5	1.6	jasno	—
27./9. 15 h	736.7	19	2.5	jasno	—

Služba cerkvenika in organista se odda. Kje pove uprava pod št. 4001.

Petrolejske kanle dve z zabojem plačamo po 20 K vsaka železnika postaja Sever & Komp., Ljubljana. 3979

Služkinjo pridno in pošteno iščem za domačo opravila. Dobro plačam. — Naslov pove uprava pod št. 3932.

Zalepke za srečolov in šaljivo pošto priporoča v najnovejši obliki **M. TICAR, LJUBLJANA.**

Pisalni stroj (Smith & Bros sistema), dobro ohranjen, se prodaja. Cena 4500 K. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3992.

Kdo kaj ve o Kočvarju Alojzju K. nigu, ki je služil v Premyslu pri trdnj. topništvu, odd. 6/3 in bil tam ujet. Pisal je iz Samarkanda 10. okt. 1915. zadnjič 14. nov. 1915 iz bolnišnice v Katta-Kurganu. Sporoči naj se ženi Terezija obnig Grintovec, Stari log pri Kočevju. — Stroški se povrnejo. 3990

Iščem pošteno žensko, ki zna opravljati zanesljivo žensko, lani vsebitne posle v pomoč Slovenki. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Oskrbna izborna. Za odgovor po pošti treba osem dni. Stroški se povrnejo. Dr. Ivan Sondič, zdravnik, Grub-šopolje, Hrvaško.

Mizarskega upravitelja (poslovođjo) dobro ohranjen, se prodaja. Cena 4500 K. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3992.

Oženjen par, ki se razume na dela v vinogradu, se sprejme za vinarja. Dobiava stanovanja, užitek zemlje in plačo po pogodbi. Poudbe na S. Damič v Sibižu v Slavoniji.

V torek dne 28. septembra t. l. ob 3. uri popoldne se bo nadaljevala v Ljubljani na Marjinem trgu št. 2

Javna dražba več zabojev črevjarskih žblijev, spadojč h v za ushine pok. Karola Seunig. Vzklicna cena se bo naznanila ustno pri dražbi — Dr. Carol Schmidinger, notar kot podni komisar.

Znamenita nabožna knjiga z zlato vsebino. Kratko navodilo za pravo pobožnost do Matere božje. Priredil dr. A. Zdesar. Dobi se v Jugoslav. knjigarni v Ljubljani in v vseh knj. garnah. Cena 9 K 60v.

Dekle za hišna dela in hišni sluga, ki zna opravljati tudi konje, se išče. Ponudbe čimpreje na S. Damič Sibiž, Slavonija. 3995

14 let star fant, želi se naučiti čevljarstva, larske obrti. Več se izve Male Vižmarje št. 47. Pošta št. Vid nad Ljubljano.

Kočijaž soliden, Slovenec, kateri želi, mesto za trajno obdržati in ki bi opravljal vse druge hišne posle se takoj sprejme. Plača 600 kron mesečno, stanovanje in hrana. Potni stroški se povrnejo. M. Majstorović, trgovec, Okučani-Slavonija. 3974

Služkinja, ki zna po možnosti šivati vsebino, se išče za ves dan. Naslov v upravnistvo »Slovenca« pod št. 3975.

Prodaja kuhinjske oprave za gostilničarje, ničarje, gramofonske plošče, Domobrnska cesta 1.

Zavišek z obieko je bil pozabljen v vlaku, ki pride iz Zagreba v Ljubljano ob 11. uri dop. Ako ga je kdo izmed sopotnikov opazil, se prosi, da naznani proti nagradi na Sv. Petra cesto št. 30.

Petrolejske vrče in zaboje kupujemo (zaboj z dvema vrčema) po 58 K, posamezne vrče po 22 K, franko postaja odpošiljatelja. Hrovat & Komp., Ljubljana (poleg realke).

Benzin, strojno olje, kolomaz,
petrolej, cilindrovo olje, vazelin,
gonilno olje, tovot mast, olje in mast za usnarje
dobavlja promptno

„Mineralna rafinerija“ Dravograd.

Dopise na centralo v Mariboru.

Telefon štev. 80.

Brzjavi: Rafinerija.

Dober zaslužek!

Več kolporterjev za razprodajo »Slovenca« in »Večernega lista« po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša se pri kolportážnem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

Odvetniška pisarna dr. Karl Kodermana
v Mariboru

se je **preselila** na Aleksandrovo
cesto št. 12 (ob vogalu Sodne ulice).

Novi partija

gonilnih jermenov
došla.

Dobavlja: »Drava«, lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Skaboform se zopet dobi! proti srbečici, garjam,
lišajm, kožni izpuščajem
lekarne priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobliva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatega jelenca IV., Marjini trg.

Čevlji tovarne

Tržič

Tržič

prodajajo se zaradi začasne opustitve obrata, dolga
traja zaloga, po znatno znižanih cenah

na debelo in na drobno!

Izdelki zajamčeni samo iz najboljšega usnja!

Zaloga: Ljubljana, Breg štev. 20.

Pri naročilu naj se sklicuje na oglas »Slovenca«.

M. Kuštrin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 20.

Telefon št. 470.

priporoča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah

Konjak

stari vinski je pri slabosti vsled starosti, pri težkočah v želodcu in pešenja moči pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Dva litra pošilja franco za vnaprej poslanih K 196.80 i liter za K 108. Beneš Herti, veleposelnik, grad Golče pri Konjicah, Slovenija.

Naročajte in širite »Slovenca«!

Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Poziv k subskripciji delnic.

Upravni svet oddaja v javno supskripcijo vso osnovno glavnico, ki znaša
20.000.000 K in je razdeljena na 50.000 na prinosca se glasečih delnic po 400 K
(§§ 5 in 6 pravil).

Nominalni znesek se mora takoj pri subskripciji v gotovini popolnoma plačati s 5% obrestmi od 1. januarja t. l. dalje. Vrhutega je vplačati za stroške, zlasti izdajo delnic, po 60 K za vsako delnico.

Subskripcija se vrši od 1. do 15. oktobra 1920.

Prijave sprejema Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Delnice so deležne čistega dobička od 1. januarja 1920 ter so opremljene s kuponi za leto 1920.

Vsakemu subskribentu bo izdal zavod potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.

O dodelitvi delnic odloča upravni svet svobodno, vendar postane dodelitev pravomočna šele z odobrenjem Ministrstva za trgovino in industrijo oddelka v Ljubljani.

Po dodelitvi delnic bodo prejeli subskribenti proti vrnitvi potrdila o subskribiranih delnicah začasno potrdilo o številu jim dodeljenih delnic oziroma povračilo vplačanih zneskov za subskribirane delnice, ki se jim ne bi dodelile. Delnice same bodo subskribenti prejeli pozneje proti izročitvi začasnega potrdila o dodeljenih delnicah.

Vse delnice ostanejo pod zaporo do občnega zbora, ki bo odobril bilanco za šesto poslovno leto.

V smislu § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Za upravni svet:

Ivan Knez, predsednik.

Peter Kozina, podpredsednik.